

"SANDARA"

Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.

PRENUMERATA METAMS:

Suvenytose Valstijose \$2.00
Kitose viešpatystėse \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"

Published Every Thursday
By the Lithuanian National League
of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:

In the United States \$2.00
To Foreign Countries \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 20 Tel. South Boston 52015.

South Boston, Mass., Gegužio (May) 15 d. 1919 m.

Metai VI.

Lietuva gavo \$1,000,000. iš Amerikos.

Dr. Šliupas puikiai veikia Anglijoje. Vokiečiai ištrauke paskutinę armiją iš Lietuvos ir Latvijos Europoje neramu. -- Kerenskis Paryžiuje.

VOKIEČIAI ISTRAUKIA ARMIJĄ IŠ LIETUVOS IR LATVIJOS.

Christian Science Monitor gavo žinią iš Kopenhago, kad Vokietijos nusiginklavimo komisijos pirm. Erzberger įteikė Britanijos atstovams, esantiems Spa, notą, kurioje sakoma, kad ne vokiečiai nuvertė Latvijos valdžią Liepojuje, bet patys vietiniai gyventojai.

Notoje taipgi priketinama greitu laiku ištraukti iš Lietuvos ir Latvijos visus Vokietijos armijos likučius.

Lenkijos premjeras Paderewski iš Paryžiaus nuvyko Lenkijon.

LIETUVIAI NORI KLAIPEDOS UOSTO IR PRIEŠINASI NEMUNO INTERNACIONALIZAVIMUI.

Bostono anglų laikraščiuose tilpo Associated Press pranešimas iš Paryžiaus, kad Lietuvos delegacija taikos konferencijon gegužės 10 d. stengėsi gauti audienciją su prezidentu Wilsonu. Lietuvos delegacijos pirmininkas M. Yčas korrespondentui pasakė, kad lietuviai turi gauti Lietuvos uostą Memelį (Klaipėdą) ir tikisi, kad taikos konferencija teisingus lietuvių reikalavimus išpildys.

Lietuvos delegacija priešinas taikos konferencijos norui padaryti Nemuną internacionale upe. Priešinas del to, kad visas Nemunas randasi Lietuvoje.

LIETUVIAI JUNGSI SU LENKAIS?

International News Service praneša iš Paryžiaus gegužės 12 d. buk Lietuvos delegacija taikos konferencijoje pranešė talkininkams, kad jeigu Lietuvos neprigulmybė bus pripažinta, tat jie sutvers susivienijimą su lenkais, kad apsigint nuo bolševikų.

(Ši žinia tilpo beveik visuose anglų laikraščiuose, o Bostono lenkų dienraštis ją papuošė didžiausiais antgalviais ir išreiškė didelį džiaugsmą. Greitu laiku dalykai paaikšės).

LENKAI ŽUDO ŽYDUS.

Iš Kopenhago pranešama, kad lenkų kariuomenė išžudė tukstančius žydų Gomeleje, Lydoje, ir kituose miestuose.

KERENSKIS PARYŽIUJE.

Buvusios Rusijoje laikinosios valdžios premjeras, Aleksandras Kerenskis, iš Londono nuvyko Paryžiun. Jis, deja, nefiguroja taikos konferencijos rateliuose.

JIESKO "SLACKERIŲ".

New Yorko policija jiesko 7000 pasislėpusių nuo karinės tarnystės vyrų. Sakoma, kad didžiuma jų buvo prasišalinę Meksikon, bet dabar sugrįžo. Visoje Amerikoje yra kelesdešimts tukstančių "slackerių".

NAUJI STREIKAI.

Columbus, Ohio išėjo į streiką namų statymo darbininkai. Reikalauja geresnių darbo sąlygų.

Glens Falls, N. Y. sustreikavę 5000 popieros išdirbėjų, kadangi fabrikantai nesutiko padidinti mokestį 10 nuosimčių.

New Yorke siuvėjai reikalauja 44 val. darbo savaitėje (vieton 47), panakinti darbą "nuo štukų", darbadaiviai turi užtikrinti darbą kiekvienam naujam darbininkui nemažiau kaip ant 8 mėnesių, užmokestis turi but pakeliamas sulyg gyvenimo produktų pabrangimo.

Jeigu darbdaviai neišpildys reikalavimo, streikas palies 2,400 dirbtuvių su 50,000 darbininkų.

Streikuoja bei rengiasi prie streikų daugybė Amerikos darbininkų.

JOFFE NUŽUDYTAS

Lenkijos laikraščiai praneša, kad buvusis Rusijos bolševikų atstovas Berline, A. Joffe, lenkų legijonieriais tapo nužudytas Vilniuje.

Kosta-Rikos sukilėliai savo prezidentu paskelbė Julijū Akostą.

NORI \$20,000,000 PASKOLOS RUSIJAI.

Amerikos atstovai Sibire ir Kolčako valdžia deda visas pastangas, kad gauti Amerikoje 20 milijonų doliarų paskolos Sibiro gelžkelių rekonstrukcijai ir kitiems tikslams.

ARGENTINOJE DAUG ANARCHISTŲ.

Buenos Aires policija suareštavo ir išsintū iš Argentinos 1,700 žmonių, įtariamų prigulėjime prie anarchistinių organizacijų.

KOVA PRIEŠ LINČĄ.

New Yorke atsibuvo pirmą nacionalę konferenciją kovai prieš linčą, kuri praktikuoja baltieji prieš juodus. Ypač daug delegatų buvo iš pietinių valstijų. To tikslo fondai iškarto surinkta \$7,000.00.

LAIMĖJO STREIKĄ.

New Yorke namų taisyymo darbininkai po streikui iškovojo 8 val. darbo dieną ir pakėlimą 10 c. į valandą. Dabar paprasti darb. gauna 65 centus į val.

MUSŲ TĖVYNAINIAI.

Petras Bartkevičia yra visiems žinomas kaipo darbus lietuvis tėvynainis, "Sandaros" bendradarbis ir visų tautiškų reikalų rėmėjas. Daug pasidarbavęs dėl pakėlimo lietuvių vardo tarpe amerikonų. Dabar p. Bartkevičia budamas Lietuvos Atstatymo Bendrovės atstovas tarpe Cambridge'iaus lietuvių, deda visas pastangas, kad L. B. B-vė greičiausiai pakiltų iki \$1,000,000.00 kapitalo.

EXTRA

Jau pradėdant spausdinti šį "Sandaros" numerį gavome iš Egzekutyvio Komiteto iš Washingtono sekančią telegramą:

"We obtained one million dollars from American Relief Administration to be distributed by Hoover in Lithuania within sixty days. Viniakas, Bielskis".

Lietuviškai skamba:

"Mes apturėjom vieną milijoną doliarų nuo Amerikos Gelbėjimo Administracijos, išdalinti per Hooverį Lietuvoje, bėgyje 60 dienų".

Už šį milijoną doliarų bus perkamas maistas Lietuvos žmonėms.

ITALIJOS DELEGACIJA SUGRĮŽO.

Premjeras Orlando ir užsienio ministeris Sonino vėl sugrįžo taikos konferencijon. Galiop jie sutinka, kad bėgyje 4 metų Fiume vienodai priklausytų Italijai ir Jugo-slavijai.

KOLČAKAS SUMUŠĖ BOLŠEVIKUS.

Londone gauta žinių iš Omsko, kad Kolčako armija sumušė bolševikus ties Ufa ir 10,000 bolševikų paėmė nelaisvėn.

SUOMIJA PRIPAŽINTA.

Anglija oficialiai pripažino Suomijos neprigulmybę su dabartine Suomijos valdžia.

LAUKIAMA MUSIŲ TARP SUOMIŲ IR BOLŠEVIKŲ.

Suomija turi 50,000 ginkluotų kareivių. Anglų-Francuzų laivynas su jais.

Leninas prisakė visiems bolševikų karininkams 5 savaičių bėgyje prisiruošt mūšin.

STREIKAI PARYŽIUJE

Kadangi laike Pirmos Gegužės šventės demonstracijų keli tukstančiai žmonių tapo sužeista, tat dabar ten prasidėjo streikai. Apart kitų profesijų darbininkų sustreikavę visų bankų tarnautojai, skaičiuje apie 10,000 žmonių. Policija ir kariuomenė paruošta streikiųjų malšinimui.

DR. J. ŠLIUPO VEIKIMAS DEL LIETUVOS LAISVĖS

Visi žinome, kad Lenkijos imperialistai, Rusijos bolševikai — labiausia terorizuojanti nuvargintą Lietuvą elementai — yra didžiausi priešai atgimstančios Lietuvos žmonių savstovybės. Norėdami Lietuvą užgriebti jie visame pasaulyje skleidė ir skleidžia melagingiausias žinias apie Lietuvą, tikrindami, kad Lietuva nenori savstovybės. Tos denunciacijos labiausia darė įtekmę į Anglijos valdžią, ir apie Lietuvos savstovybę tos didelės valstybės valdonai visai nekalbėjo.

Bet šiandien Lietuvos reikalai Anglijoje gerėja: ačiu ALT. Sandaros pirmininko Dr. J. Šliupo pasidarbavimui Anglijos valdžia žiuri į Lietuvą, kaip reikalingą laisvės tautą ir spauda plačiai rašo apie Lietuvos padėjimą.

Vienok Lietuvos žmonių savstovybės priešai iš svetimtautiškų ir išgamiškų lietuvių abazų šmeižia gerb. Dr. J. Šliupą, kuomet tasai musų tautos pionerius tokį sunkų ir prakilnų darbą dirba.

"Iševių Draugas" 16-me numeryje atiduoda didelę pagarbą Dr. Šliupui už jo prakilnų ir pasišventusių veikimą, o Lietuvos laisvės priešams - išgamoms taip atsako:

"D-ras Šliupas atvyko į Londoną ne patsai savo išmislū ir noru (nemindžioti Britanijos valdžios priemonės, kaip nekurię zaunija), bet jį pakvietė Prof. Simson'as Britanijos Foreign Office valdininkas Londone. Anglijos užrubežinių Dalykų Ministerija 19 lapkričio, 1918 metų pasiuntė Britanijos Ambasadaį Washingtone bevėle telegrama, įsakydamas tos telegramos turinį pasiųst Dr-ui Šliupui, Scranton, Pa. Telegramoje D-ras Šliupas prašomas atvykti Londonan. Neužilgo po to D-ras Šliupas gavo laišką su parašu Prof. Simson'o, Anglijos Užrubež. Dalykų Ministerijos rėdytojo, rašytą 3 gruod. 1918 m., kuriame laiške D-ras stačiai prašomas greitu laiku atvažiuoti į Londoną, ir kaipo lietuvių reikalų žinovas išaiškinti lietuvių reikalus, pageidavimus, siekius, suteikti tikrų žinių ir išgveldenti Lietuvos (Seka ant 5-to pusl.)

Veikėjai ir jų darbas.

Amerikiečiai lietuviai tarpe savęs turi nemažai veikėjų. Jei išskaityti proporcijas, kiek mes turime veikėjų ir kiek kitos tautos jų turi, tai pasirodys, kad mes lietuviai turime proporcingai didesnį veikėjų skaičių.

Iš kitos pusės jei mes prisiziurime į musų nuveiktus ir veikiamus darbus, tai pamatysime, kad mes lietuviai toli, toli nuo kitų pirmiausių tautų atsilikę.

Turėdami aukščiau paminėtus du faktus, sudėkime juos kartu ir pasikvietyk logiką padarykime išvadą. Jei pas mus yra tiek pat veikėjų, kaip pas svetimtaučius, tai pas mus lietuvius turėtų buti ir tiek pat nuveikto nuoseklaus darbo, kaip pas svetimtaučius. Vienok nuoseklus darbo, kaip jau žinome, pas mus yra mažiau. Cia ir kyla klausimas kodėl mažiau?

Į tą klausimą nelengva jau taip atsakyti. Vieni atsakydami suverčia bėdą, kad mes žmonės neapsiėmė, kiti vėl sako, kad mes veikėjai nepritrė, tretai vėl pasako dar kitokias priežastis. Cia ir vėl sunku surasti, kodėl pas lietuvius mažai rimto darbo padaroma.

Musų nuomone pirmiausia priežastimi yra, kad mes mažai turime gerų laikraščių, kurių kasdien veikėjai galėtų semti sau reikalingas žinias. Senai jau ir visuomenė ir veikėjai kaltina laikraščius. Bet apkalinti laikraščius ir bile ką kita yra turgiausis dalykas, bet kad išleisti gerą laikraštį, tai jau kitas klausimas. Nors šimta metų kalbėtume ir bėdavotume, kad nėra gerų laikraščių, bet jie patįs neatsiras, o pasiliks tokiais, kokiais iki šiol buvę. Tai kas-gi reikia daryti?

Nieko daugiau nereikia daryti, nieko daugiau nereikia kalbėti, o tik truputiuką pridėti darbo. Mes pradėjome leisti dienraštį "Lietuva" davėme ir duodame daugiausiai rimtos medžiagos negu bent vienas lietuvių laikraštis čia Amerikoje ir Europoje. Ir kas-gi iš to. Mūsų veikėjai netik, kad didžiunoje neįsigijo "Lietuvos" dienraščio šerū, tai yra neprisiėjo prie jo nešamos naštos, bet dar yra tokių, kad ir neskaityt. Na ir paskui kaltina, kad tas kaltas, tai kitas kaltas, o patįs daugiausiai yra kaliai kad neremia ir kartais net neskaityt.

Dabar dar yra gera progą veikėjams tai padaryti. Dar iki užstos šilumos veikėjai privalėtų paimti po kelis "Lietuvos" dienraščio "Tresury" šerū, kad ant vasaros mes galėtume pagerinti viską. Taigi yra progą ir mes pažiūrėsim, ar veikėjai pasinaudos jaja.

Paskui visuomenė vėl bėdavoja, kad vis nesiskaityt lietuviams. Na ir kaip seksis, kad jį nežino dalykų stovio. Juk nežinant dalykų stovio ką nors veikti, tai vis vien veikti su užrištomis akimis. Dabar taip gyvenimams greitai teka, kad svetimtaučis reikalauja, kad jam į dieną išėtyt mažiausiai tris kartus laikraštis, o du kartų į dieną jis tai tikrai perka (ryte ir vakare), o mūsų lietuvius nori pasiganėdinti savaitiniu laikraščiu. Tai ir nedyvai, kad svetimtaučiai kelerio-pai visame kame pralenkia lietuvius.

Šiandien be dienraščio žmogus negali apsieiti. Ypač negali apsieiti vasa. Žiemą juk nėra laiko skaityti, juk vis buva balia, lošimai, susirinkimai, prelekcijos. O vasarą žmonės juk nesusiauna į kuopas, negali pasikalbėti, pasidalinti mintimis. Jis viską turi ir tegali pasisemti tik iš dienraščio. Pagaliaus ką gi veikti vasarą išvažiavus į laukus. Juk išsitiesius kur pavėsyje ant pievutės neskaityti dieną žvaigždes. Reikia skaityti dienraštį.

Kad skaityti dienraštį, tai reikia skaityti tokį, kuris daugiausiai paduoda medžiagos. Tokiu dienraščiu yra "Lietuva" dienraštis ir veikėjai ir ir šiaip visuomenė jį privalo užsisakyti.

Taigi veikėjai, jusų pereiga asirodyti ir parodyti, kad rūpinatės lietuvių reikalais.

Visokiuose reikaluose linkni dienraščio "Lietuvos", linkni prenumerator, linkni šerū pirmiko jos pagrinimui, su visokiais patarimais kreipkitės į "Lietuvą", 3253 So. Morgan st., Chicago, Ill.

Pajieškau savo sesers Marijos Vilumaitės, (po vyrų gal kitaip vadinas), pajieškau 2 pusbrolių, Adolfo ir Antano Vilumaičių, paeina iš Lietuvos, Kau-no gub., Naumiščio pavieto, Sudergų parap., kaimo Broliai. Maloniai meldžiamė Amerikos lietuvių duoti man apie juos žinią. Adresas: Augustas Vilumaitis, Eshs A. 10 Kolin st. 59, Luxemburg.

A.L.T.S. Reikalai.

WORCESTER, MASS.

Sandariečiai siųskime delegatus Seiman.

ALT. Sandaros 16 kp. susirinkimas įvyks gegužės 16 d. š. m. 7 v. vakare, Endicott st., Lietuvių svetainėje. Gerbiamieji nariai ir narės, malonėkite butinai atsilankyti kuoskailingiausiai ir atsivesti naujų narių. Nes praeitas susirinkimas nebuvo "formališkas" dėl mažumos narių atsilankymo, tai labai daug dalykų subėgo. Dabar mes juos turime aptarti.

Visuotinas A. L. Seimas įvyks 9—10—11 d. birželio Chicagojė. Tai ar mes stovėsime kaip atskala, ar stosis į darbą. Kadangi sandariečiai neatsisakė nuo kitų svarbių dalykų dėl lietuvių — neatsisakys ir nuo šio.

Su pagarba,

B. Olšauskas, rašt.

ROCHESTER, N. Y.

Sandariečių prakalbos.

Geg. 3 d., ALTS. 21 kp. surengė prakalbas, paminėjimui 15 metų nuo spaudos atgavimo. Pirmu kalbėtoju buvo p. K. J. Semaška. Kalbėjo apie mažas pavergtas tautas. Pirmą buv apkalbą a čekų istorija ir jos atgimimas, o paskui ukrainiečių istorija. Ant galo bulgarų istorija. Kalbėtojas gerai nupiešė kiekvienos tautos vargą, priespaudą, persekiojimus, jų susipratimą ir siekimą prie laisvės ir nepriugulmybės. Viskas buvo priparodyta istoriškai faktais. Sykiu sulygino ir mūsų tautos vargus su kaimynėmis tautomis.

Visų labiausiai puolė klausytojų domon, tai kuničijotis — klerikalų "rupinimasis" apie tautos laisvę. Visose tautose kunigai vien tik palaikė carus, karalius, tamsybę. Apie tautišką pakilimą jiems nerupėjo. Pirminta ir apie mūsų klerikalus, kaip jie lenkino žmones po bažnyčias. Kunigijos viešpatavimas greit prieš savo galą, sakė kalbėtojas.

Toliaus užgryrė prez. Wilsono 14 principų ir atsinešimą link mažųjų tautų laisvės. Kad ši karė turi paliuosuoti visas pavergtasias tautas, taikos konferencija su atida, rūpestingai tą klausimą privalėtų nuspręsti, nes kitaip ramybės nebus. Šis amžius tai pasiliuosavimo mažųjų tautų amžius, tai vergija privalo amžinai pražūti.

Antras kalbėjo p. P. Petronis apie socialistų - bolševikų tvarką. Nurodinę negalimybes įvykinti tą teoriją praktikon, nes liaudies tautijoje dar perdaug tamsi. Tokioms aplinkybėms esant, įvedimas staigijų reformų priveda šalį prie skurdo ir dezorganizacijos. Šiandien Rusijoje jau badas viešpatuoja. Darbininkai neturi tos laimės, kokia ant prieros parašyta. Potartinia lietuviams darbininkams nebėgti ant pamojimo Kapsuko ir kitų Lietuvos išdavių, užbaigę antarsai vietinis kalbėtojas.

Prakalbos visiems patiko, Turiu pažymėti, kad vadinantieji save tautininkais ir rėmėjais vidurinės srovės, žmonės, labai mažai atėjo. Aš nesakau kad publikos mažai buvo, bet kalbu apie pažymimus. Priedermė yra remti tautininkų parengtus kiek galima. Jei kiti mums simpatizuoja ir lankose, tai kodėl patiems atsilikti. Toks atsitikimas, tai nepirmiena mūsų kolonijoje.

Sandaros kuopa žada darbuotis ir rengti daugias pramojų. Sandariečiai darbuokitės! Lietuvis Sandarietis.

PORTH AMBOY, N. J.

Nauja ALTS. kuopa.

Balandžio 24 d., laike p. A. M. Martaus prakalbų susitvėrė 63 ALTS. kuopa iš šių 17 narių: J. Zaveckas, F. Petronis, V. Bakanauskas, J. Sventnickas, K. Tankevičius, K. Kalvaitis, A. Marcinkus, P. Čižauskas, J. Maldonis, V. Urnižus, J. Barčauskas, R. Bingelis, L. Jugulis, V. Ulozas, S. Valieckas, J. Zarauskas, K. Lakšinskas.

Valdybon išrinkta šie tėvynainiai: Pirm. F. Petronis, 619 Johnstone st., Rašt. J. Zaveckas, 682 Elizabeth st., Išd. SHRDLI 719 Carson ave., Išd. J. Barčauskas, 282 Elizabeth st.

Linkėtina kuopai kuogeriausių pasekmių mūsų prakliname kulturiniai - politiniame darbe.

—X. Y. Z.

NORTHAMPTON, MASS.

Pranešimas.

Gerbiamieji ALTS. 56 kuopos nariai, malonėkite atsilankyti į susirinkimą, kuris atsisbus ne dēlioje, 18 d. geg., nes pereitą mėnesį susirinkimo nebuvo, kadangi permažai susirinko. Susirinkimas atsisbus toj pačioj vietoj, Forester svetainėje. Tai gi malonėkite visi nariai atsilankyti ir užsimokēt mėnesines mokestis, nes kitaip busim priversti laikraštį sustabdyti.

— M. M. B.

IŠ A.L.T.T. RAŠTINĖS

No 137.

Posėdis Geg. 6. Pranešimai Tarybon: Išpild. Kom. praneša sekančius dalykus: kad Lietuva dabar jau galima šelpti, nes Am. Pramonės Komisija pavelijsa su Lietuva susinešti ir siųsti visokius daiktus bei maistą; kad Publikacijos Plano darbai jau gerus vaisius parodė; kad apturėta nuo Dobužio sekančio turinio kablegramą: "Vilniuje Lenkai Bolševikai. Reguliarė Lenkų armija įsigriovė Pietinėn Lietuvon. Valdžia ir Delegacija Paryžiuje per Sąjungiečių protestuoja priešais įsigriovikus. 2) L. A. B-vė priduođa informacijai sekančią kablegramą nuo Lietuvos pasiuntinio Čeptniskio Londone: "Lietuvos valdžia prašo sukelti Amerikoje paskolą. Pinigai pasilikis Amerikoje užmokejimini už tavorus, Lietuvos valdžia tatau garantuoja. Tavorai nebus išgabunami iš Lietuvos. Rašytas ingaliavimas ir garantijos yra mums prislųsta ir bus persiusta. Gegužės pirmą Lietuvos komisija išvažiuoja Amerikon." 3) Perlmano firma daro išgabavimo produktų pasiulymą. 4) Ukrainų delegacija pribuna pasitarti aiteities bendram darbu. 5) Ineina nuorašai sutarties su p. Ivanausku delei žemlapių. 6) Informacijos nuo Cent. Kom. jogei Raud. Kryžius sustabdęs išmokėjimą pinigų Europoje pakol nebus čia tvarka nustatyta. 7) Inėjo adresai nuo įvairių Slavų organizacijų bendrumui pasitarti. 8) Išdininko p. Ambrose raportas už Balandį: išleista \$1256.57. Lieka izde \$453.58. 9) Byoir praneša apie išvažiamą Francijon korespondento, kuris raportuos apie Lietuvos reikalus Amerikon. 10) Seimo rengimo atsišaukimas. 11) Atrāsas nuo p. Egan delei rašto apie Lietuvą. 12) Įvairios iškarpos iš laikraščių per Publikacijos Komisiją.

Nutarimai: 1) "Lietuovs Liuosybės Sargų" organizavimo komisijon priskirta kapitonas Dr. Dambrauskas. 2) Maisto gabeni-

mui paimta žingsniai su Lietuvos atvažiuojančia komisija susitarti. 3) New Yorke mass-mitingas su Publ. Kom. susitarti. 4) Protesto generalė rezoliucija suredaguoti. 5) Raud. Kryžiaus organizavimas jau eina; sekančią savaitę bus užbaigta ir paskelbta generalis planas. 6) Ekonominė Komisija paakinti tam tikrais faktais. 7) Įvairūs nutarimai, neineinanti tuomtarpu į garsinimą.

J. O. Sirvydas, ALT. T. Sekretorius.

Egzekutyvio Komiteto Pranešimai.

Gegužio trečioj dienoj sukako lygiai metai nuo lietuvių delegacijos pasimatymo su Prezidentu Wilsonu. Tai buvo padaryta vienas iš svarbiausių žingsnių dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Šį metą per pirmas penkias geg. dienas Washingtono padaryta nepaprastos pastangos pripažinimą Lietuvai išgauti. Paklabinta visi valdžios skyriai, kuriuos tik paliečia Lietuvos klausimas. Žodžiu ir ant rašto perstatyta dabartinė situacija ir neatbutinas reikalas dabartinė Lietuvos valdžią pripažinti kaip de facto valdžią. Nueita į įvairius Valstijos Departamento skyrius, turėta dvi valandinę konferenciją su Generaliu Štabu Karės Departamento, taigpi atsilankyta į Svedų ir Anglų Ambasadą. Sueita keletas senatorių užimančius vadovaujančias roles valdžios rateliuose. Visur patyrtą prielankumas Lietuvos nepriklausomybei. Pasirodė, kad Washingtono valdžia jau seniai išsiuntė rekomendaciją Amerikos Taikos Misijai Paryžiu, kad pripažintų keleta naujai suorganizavusių Europos valstijų, jų tarpe rekomenduota ir Lietuvos pripažinimas. Tad Washingtono padaryta viskas kas iki šiol buvo galima.

Gegužio pirmoje dienoje Egzekutyvis Komitetas įteikė valstijos Departamentui tam tikrą memorandumą su prašymu, kad tuojaus persiųstų Prezidentui Wilsonui. Į pusvalandį memorandumas jau buvo pasiųstas Paryžiu.

Žemiaus ištaisai paduodam minto memorandumo tekstą: To His Excellency W. Wilson, President of the United States of America.

The reports of the activities of Polish troops in Lithuanian territory have created a crisis in Lithuanian affairs, necessitating some definite statement by the Government of the United States as to its position regarding Lithuania.

The Polish Government declares that this unwarranted invasion of Lithuania is for the purpose of protecting the people of Lithuania. The Lithuanian Government and the Lithuanian National Council in America protest against this invasion, and declare that the people of Lithuania do not want or require Polish protection.

For many months the Lithuanian army has successfully resisted the forces of the Russian Bolsheviks. The people of Lithuania are wholly convinced that the only purpose of the Polish Government in sending troops into Lithuania is to forcibly annex Lithuanian territory. Polish Imperialism is no more acceptable to Lithuania than any other foreign domination.

This situation has created great unrest among Lithuanians in America. The Lithuanian National Council is of the opinion that the continued presence of Polish armed for-

ces in Lithuania will mean the collapse of the front against Bolshevism, because the Lithuanian Government will have great difficulty in maintaining war against Bolshevik invasion when the people will as bitterly oppose a Polish invasion.

The Lithuanian Government would welcome the presence of allied forces other than Polish in Lithuania. The presence of Polish troops menaces the security not only of the Lithuanian Republic, but means the weakening of the forces opposing Russian Bolshevism. Only the definite assurance of the Government of the United States that it recognizes the rights of the Lithuanian people can prevent a catastrophe in Lithuania.

The Lithuanian National Council respectfully urge that the President of the United States make some public statement of the policy of this Government toward Lithuania.

Respectfully submitted, Exectutiwe Com. Lith. Nat. Council M. Vinikas, Chairman, Jonas Žilius, Secr.

Amerikos spaudoje pasklido gandas, kad lenkai užėmė Lietuvos sostinę Vilnių. Kadangi buvo pažymėta, kad tos "žinios atėjo iš Varšuvos, todėl gerai žinodami, kad daugumas pranešimų ateinančių iš Varšuvos yra lenkų tyčia sufabrikuoti neteisingi pranešimai, ir šio pranešimo teisingumu mes abejojom. Tuoj buvo pasiųsta kablegrama Europon reikalaujant tikrų žinių. Prabėgo pusė savaitės, o atsakymo dar neaukukta, bet mums pasisekė kitais keliais sužinoti, kad ištikrųjų minėtas pranešimas yra lenkų paleistas gandas. Patarus tai, Egzekutyvis Kom. padavė Amerikos spaudai sekančią oficialią pranešimą: Lithuanian Inf. Bureau,

Declaration of Polish Diet in this morning papers that the military activity in Lithuania is not to annex territory to Poland against the will of the inhabitants but only to protect them against invasion is a declaration made for misleading purposes only, Polish aims are entirely imperialistic and they plan to coerce and terrorize the inhabitants into a compulsory self determination favorable to Poland. This is the real object of their propaganda in connection with this military operation. This Polish military maneuver is extremely dangerous and considerable strengthens the bolshevist movement since the Lithuanian army has to be withdrawn from the bolshevist front in order to oppose the incomparably more dangerous Polish imperialistic invaders.

Lith. Ex. Committee.

P. S. Pranešimus apie Egz. Kom. kablegramavimas su Europa kas-link gandų apte Vilniaus užėmimą lenkais mes apleidžiame, kadangi "Sandara" jau ankščiau išsireiškė apie Vilniaus likimą ir "Sandara" buvo pilnai teisinga. — "Sand." Red.

Aukos Lietuvai.

Kovų ir Balandžio mėnesiuose šimtinių penkešimtinių ir dvidešimtis penkinių armijon įstojo

- šie L. N. FONDO GARBES NARIAI:
- Šimtinių armija:
- Iš Chicago, Ill.: Sim. Dauk Dr-ja \$316.00 Leib-Gvardija Vytauto 374.00 Iš So. Side Omaha, Nebr.: Dr-sėių Koiteto Skry. 250.00 Iš Pittston, Pa.: SLA. 7-tas apskritis 202.43 Šv. Pranciškaus Drstė Iš Naugatuck, Conn. 100.00 SLA. 148 kuopa

- iš Nokomis, Ill. 100.00
- SLA. 4-tas apskritis iš New Britain, Ct. 100.00
- Liet. Sunų Dr-ja iš Painesdale, Mich. 100.00
- Lietš Neprig. Kliubas iš Los Angeles, Cal. 100.00
- D. L. K. Mindaugio Dr-stė iš Brooklyn, N. Y. 100.00
- Petro Armino Draugystė iš Philadelphia, Pa. 100.00
- Dr. G. Biežis, oficerias, iš Francijos 100.00
- Penkešimtinių armija:
- D-tė po vardu "Lietuva" 63.50
- Pranas Paplauskas 50.00
- P. Šimaitis 50.00
- Univ. State Bankas 50.00
- Garsus Vard. L. D-stė 50.00
- D-stė Meilės Lietuv. N 43.00
- Iš Bridgeport, Conn.: Adomas Stankevičius 55.50 Kazys Krakauskas 50.00
- Iš Naugatuck, Conn.: Šv. Petro Dr-stė 50.00 Liet. Dukt. Dr-stė 50.00 DLK. Vytauto Dr-stė 50.00
- Iš Bristol, Conn.: Liet. Nepr. Kliubbas 50.00 Pranas Vyšniauskas 50.00 Adomas Mickevičia 50.00
- Iš Waterbury, Conn.: P. Petraitis 50.00 P. Knisa 50.00 A. Aleksiejus 50.00 J. Lionas 51.00
- Iš Detroit, Mich.: Kazys Unik 50.00 Veronika Unikienė K. J. J. J. 50.00
- Iš S. S. Omaha, Ner. 50.00 J. M. Strongis iš Los Angeles, Cal. 50.00 J. Valentavičius iš Westfield, Mass. 50.00 SLA. 53-čia kuopa iš plymouth, Pa. 50.00
- Dvidešimtis penkinių armija:
- I. Markevičius iš Brooklyn, N. Y. 35.00 K. Zumas iš New Britain, Conn. 29.61
- Iš Naugatuck, Conn.: L. U. P. Kliubas 28.60 Prano Vaičiai Tet. kp. 25.00 T. P. S. L. C. V. 25.00 J. Kazlauskas iš Bristol, Mass. 25.00 Liet. Dukt. D-ja iš Bridgeport, Conn. 25.00 J. Dunšaitis iš Bridgeport, Conn. 25.00
- Iš Atlantic City, N. J.: J. Rymdeiko 30.00 B. Urban 25.00 St. Urban 25.00 K. S. Magis iš Detroit, Mich. 26.00 SLA. 200 kp. iš Binghamton, N. Y. 25.00 SLA. 75 kp. iš Chicago, Ill. 25.00 D. L. K. Vytauto D-ja, New Britain, Conn. 25.00 A. L. T. S. 47 kp. Tamaqua, Pa. 25.00
- Vyrai! Moters! Kas tik išgalit, stokite į šiuos mūsų armijos pulkus. Amžina garbė tiems, kurie Lietuvos reikalais rupinasi! Šiame momente, tai didžiausias aukų reikalingumas, remkite L. N. Fondo savo gausiomis aukomis. Čekiai arba Money Orderiai turi but išrašyti išdininko T. PAUKŠČIO vardu ir pasiųsti L. N. Fondo Sekretorei P. JURGELIUTEI, 307 W. 30th st. New York, N. Y.

MEZLIAVA

- Nukentėjusiai del karės Lietuvai per Am. Liet. C. Komitetą.
- ATSKAITA UŽ BAL. 1919.
- MADISON, ILL., Vietinių Lietuvių auka \$224.20
- Baltimore, Md., Seni nariai sumokėjo \$37.00; nauji nariai prisirašė ir užsimokėjo po 50 c. —J. Kvederas, J. Lavickas, K. Gladutis ir J. Bitinas. Viso 39.00
- Thorpe, Wis., M. Sneder 25.00
- New Haven, Conn., Seni nariai sumokėjo \$18.00; nauji nariai prisirašė ir užsimokėjo po 50 c.: M. J. Vokietaitis ir V. Alksninis. Viso 19.00

- Wilkes-Barre, Pa., Seni nariai prisirašė ir užsimokėjo po 50 c.: P. Sadauskas ir Jieva Staneliutė. Viso 49.25
- Elizabeth, N. J., Seni nariai sumokėjo 20.50
- Spokane, Wash., Prisirašė: X. Stankevičius \$5.00; V. Prackevičius \$3.00; J. Bagdonas \$1.50; A. Biekelis, K. Stankevičia, A. Pranskevičiūtė ir V. Pranckevičiūtė po \$1.00. Viso 12.50
- Montello, Mass., Seni nariai sumokėjo 9.89
- Sioux City, Iowa., Seni nariai sumokėjo 9.00
- Cleveland, Ohio., Seni nariai sumokėjo \$33.00; nauji nariai prisirašė ir užsimokėjo: P. Kazlauskas \$3.00; TMD. 20-ta kuopa \$2.50; R. Kruopis \$2.50; V. Vanagas \$1.00; K. J. Lukoševičius, S. Stepšis ir S. Zaborskis po 50 c. Viso 43.00
- Binghamton, N. Y., Seni nariai sumokėjo 19.50
- Ambridge, Pa., Seni nariai sumokėjo 8.00
- Stamford, Conn., Seni nariai sumokėjo 10.50
- Thorp, Wis., F. Mikolainis \$5.00 ir Jonas Vilkas \$1.00. Viso 6.00
- Grand Rapids, Mich., Seni nariai sumokėjo 7.00
- Waterbury, Conn., Seni nariai sumokėjo \$54.50; Nauji nariai sumokėjo \$54.50; Nauji nariai prisirašė ir užsimokėjo po 50 c.: A. Beniušis, J. Beniušis ir S. Serva. Viso 56.00
- Wilkes-Barre, Pa., Seni nariai sumokėjo \$10.50; prisirašė ir užsimokėjo 50 c. F. Naujapo \$3.00. Viso 17.00
- Bremerton, Wash., A. Daubara \$5.00; J. S. Revett, J. Mačiulis, A. Šimkunas, ir A. Saukaitis po \$3.00. Viso 13.00
- Pavieniai:
- P. Ciurlionis iš N. York, 1.00
- A. B. Strimaitis, iš N. Y. 6.00
- Juozas Labulis iš N. Y. 6.00
- Iš Chicago, ill.:
- A. Olševskis ir Jo žmona 12.00
- F. Beinoras 6.00
- P. Šimaitis 6.00
- V. Šimaitis. Jo žmona ir Juozas 6.00
- J. Waitkus 3.00
- S. Zupka iš Yonkers, NY. 1.00
- S. Kvieska iš Jersey C., 1.00
- J. Ribick iš Girardville, P. 2.00
- W. Jačas Pittsburgh, P. 40.00
- P. Matelionis Kearny, NJ. 7.50
- J. O. Sirvydas, iš B'klyn'o 1.00
- A. Steponaitis " " 1.00
- Viso Bal. mėn. \$702.94
- Gerbiam. Lietuvos Gelbėtojai!
- Per Amerikos Lietuvių Centralj Komitetą ir Komiteto Pirmininko pono J. S. Lopatto pasidarbavimą, (šiame laike jis yra Europoje) Amerikos Raud. Kryžius, už Lietuvių Dienoje surinktus pinigus jau siunčia iš Kopenhagos Lietuvon maistą, drabužius ir medikamentus. Tai pgi pasižadėjo išleisti ir savų pinigų tiek kiek tik šelpimui bus reikalaujama. Toks Am. Raudonojo Kryžiaus pasižadėjimas mums labai pageidaujamas. Todėl ir mes privalome dabar visi iš vieno darbuotis, kad ko daugiausia mūsų viengenciams pagelbėjus. Dabar, kuomet šelpimo keliai į Lietuvą jau atidaryti aukaukime, aukaukime ir aukaukime! Visi Centralio Komiteto Skyriai, visos SLA. Kuopos, įvairiausios Amerikos Lietuvių Dr-jos paremkite savo gausiomis aukomis Centralio Komiteto izdą. Pinigines aukas ir pasižadėjimo mokestis siųskite šiuo adresu: The Liahuanian Central War Relief Committee, 320—5-th Ave., New York, N. Y.
- A. Steponaitis. Pild. Sekr.

Kaip Pralėista 1 Gegužės Sventė.

LAWRENCE, MASS.
Pirmoji Gegužės.

Pirmos gegužės rytą, vos sau lei užtekėjus, minios jau keli mėnesiai streikuojančių darbininkų nuliudusiai maršavo po tiką pradėjusį žaliuoti sodną.

Darbininkai, darbininkės, jų vaikai ir moterys suėjo į svetaines išgirsti ką naujo. Džiuginančio. Tvankos oras kankino išbadėjusius žmones.

Kalbėtojai eina nuo svetainės į svetainę aiškindami streiko reikalus.

I v. p. p. minios darbininkų su raudonais raikščiais maršavo gatvėmis. Tuli turėjo parašais: "Nebuk streiklaužys." Raita ir pėsčia policija bandė išsklaidyti ti darbininkus, bet jai tas nepavyko. Porą valandų pamaršavę žmonės vėl ėjo klausytį prakalbų.

6:30 v. v. pradėjo lynot ir pavargę darbininkai traukė kasos silsėtis. Policija "tvarką daboj". Tik staiga pasigirsta šūviai iš revolverių. Moterys ir vaikai persigandę bėgo, o policija šaudė į gyventojų langus, buožėmis daužo gyventojų galvas, verčia į vežimus ir veža į policijos stotį. Labai sumuštus į ligonbutį. Raitoji policija, su revolveriais rankose, prisakė uždaryt visas krautuves. Daug nekaltų žmonių tapo suareštuota ir sumušta. Žmonės prieš policijos žiaurumą nės nesipriešino, tik laukė teisybės, bet veltui. Baisus skurdas mums, streikuojantiems Lawrence darbininkams.

J. Žukauskas.

P. S. Kitame "Sandaros" numeryje tilps mūsų korespondento aprašymas, kaip kulkasvaizdžiais malsino streikuojančius darbininkus, kaip norėjo nulinčiuoti sterikerių vadus ir aukų atskaita. — "Sand." Red.

RUMFORD, ME.
Bolševikų fanatizmas.

Gegužės 1 d. Rumfordo valdžia surengė didelį apvaikščiojimą pagerbimui grįžusių iš Francijos kartvii ir kartu tiems, kurie buvo paimti į kempes. Maršavo arti 200 kareivių, kaip kurių ir lietuvių jaunikių buvo didokas burelis. Po apvaikščiojimo, miesto valdžia surengė kareiviams pietus "Rumfordo Mechanics Institute Hall", ir šokius už dyką visiems kareiviams. Turiu pastebėti, kad tą patį vakarą vietos bolševikai buvo surengta prakalbos šv. Roko dr-stės svetainėje. Publikos buvo mažai. Pakvietė kalbėti p. J. Kaulavičių, kuris yra griežtai priešingas bolševikams. Kaulavičia pasakė daug teisybės žodžių, kame bolševikai su teisybe nesutinka ir nesistengia susiprasti. Ir žvakę užsiziėbes nesurasi nei vieno "socialisto", kuris turėtų užsiprenumeraves kitos pakraipos laikraštį. Neskaito ir sprendžia. Bolševikai matydami, kad p. Kaulavičius neužsikrėtęs bolševikiškais pėrais ir nesėja tuos pėrus — pasiėmė tą darbą atlikti patys: pradėjo kokius ten "pranešimus" skaityti. Vienas vaikas, p. S. P., matydamas, jų klaidas, paprašė ty skaitytojų, kad perskaitytų 17-me "Tėvynės" num. tilpusį straipsnį — "Prasizengimai Rusijos dabartiniųjų valdytojų". Bolševikai sukėlė didžiausį triukšmą. Minėtam vaikiniui nė kalbėti nedavė. Bet publikai reikalaujant, priversti buvo skaityti. Lyg pusės daskaičius minėtą straipsnį, pasirodė, ką lietuviški bolševikai giria. Sukilo iš naujo ir savo šaukimu neleido skaityti lyg galo. Taip ir pasibaigė. Skaitydamiesi "metė perkunus", išmetinėjo visokiais žodžiais minėtam vaikiniui už tai, kad jis parodė teisybę vietiniams bolševikams. B. Karalius.

ROCHESTER, N. Y.
Gegužės šventė.

Kam priklausio garbė, kam ne, bet kriauciams Amalgamams tai išties priklausio. Neseniai čion tapo pripažinta unija ir daugiau pakeliamu algų, kaip prie 44 val. saavitėje. Kriauciai sutarė 1 Gegužės švėsti. Taip ir padarė. Po pietų turėjo savo parodą. Pirmiausia nuėjo į miesto salę, kur buvo surengta programos iš dainų, eilių ir muzikalų dalykų. Buvo ir pora kalbėtojų. Paskui prasidėjo šokiai, kurie užsibaigė 6 val. vak. Socialistai turėjo vakare parodą, bet neperdaug buvo žmonių.

Rochesterio Amalgametai kriaučiai iškovojo viską be streikų, diplomatišku ir tarimosi būdu. Diplomatiška kartais naudingiau darbininkams, kaip streikas. Viskas turi but apgalvota, aptarta tuomet ir pasekmės bus. Lietuvis Sandarietis.

Žinios iš Lietuvos Kolonijų.

AMSTERDAM, N. Y.
Kunigai tėvynainiai.

Gal nėra tokio miestelio Amerikoje, kuris atsižymėtų daugiau kaip Amsterdam. Čion randasi vos 1000 lietuvių, bet jie daug daugiausia nuveikė negu kitos kolonijos, kuriose randas po keletą tukstančių lietuvių. Neatsižurint ant to, kad jau nuo seniai vis reikėjo kovoti prieš lenkų užviešpatavimą, ir kad daug čion randasi tokių lietuvių, kurie nežinodami kuomi esą grevėzdavo lenkiškai, vienok jau dabar yra pilnais tėvynainiais ir remia visus užmanymus.

Šią sunkią dalį darbo atliko kun. J. Žydanavičius. Jis dėjo ir deda visas pastangas, kad supažindintus mūsų ištautėjusius brolius su jų Tėvyne ir jos reikalavimais. Geg. 1 d. 7 val. vakare, čion atsilankė L. A. B. vės atstovas, Inž. P. J. Žuris, kuris kalbėjo plačiai apie reikalavimą lietuviams stoti į industrijos srytis. Kun. Židanavičius parodė savo užuojautą tikriausiu darbu. Jis turintis plačias pažūras, nešnairavo ant L. A. B. kaip kad daro nekurię mūsų vadai, bet dar pats prisidėjo prie raginimo. Pasekmės buvo apie 10 naujų narių, kurie užsisakė už \$1300 vertės šėrų. Kun. J. Sukys prisirašė ir parodė kitems pavyzdį. Daugiau tokių tėvynainiškų klebonų! Svetainė buvo užsigrudus ir visi ramiai užsilaukė.

Vietinis Ten Buvęs.

HERKIMER, N. Y.
Lietuviai atbunda.

Šis miestelis yra apie 20 mylių atstu nuo Utica, N. Y. Čion jau apie 20 metų kaip randasi lietuvių. Pagal paduotas skaitlines yra 200 lietuvių ir pilnai gyvuojanti šv. Jurgio draugystė, kurios prez. yra p. Vladislovas Žydaveinis. Seniaus beveik visi lietuviai kalbėdavo lenkiškai, nes didžiama yra vilniškiai ir buvo sulenkėję. Pastarais metais įvyko nauja "mada" kalbėti savo tėvų dailia lietuviška kalba, taip kad dabar jau ne tik kad nesigėdi kalbėti lietuviškai, bet dar gėdisi lenkomanų kalbos.

Gal niekas nepaliko tokio didelio įspūdžio ant vietinių lietuvių, kaip kad ponas kemikas Žuris, kuris čion kalbėjo geg. 5, 1919. Dar pirm jo atvykimu daug lietuvių atvažiavo iš tolimesnių miestelių ir "pečių" k. t. Little Falls, Frankport ir kt. Prakalbose kalbėtojas nurodė pavojų greito ištautėjimo, t. y. paskui gyduolę kaip išvengtį greito ištautėjimo, t. y. mokslą ir pagalios plačiai nupiešė L. A. B. vė ir jos reikšmę. Nurodė, kad Liet. Atst. B. vė jau įsteigė keletą fabričių ir kad jau imasi Lietuvos atstatymu.

Ponas Vladislovas Žydaveinis tapo išrinktas įgaliotiniu Liet. Atst. B. vės ir prez. naujos L. A. B. vės kuopos. Užsirašė 15 narių su 130 šėrų. Daugelis neturėdami su savim pinigų, Liberty Bondsus prižadėjo, ir prižadėjo tapti nariais LAB. per vietinį įgaliotinį p. Žydaveinį.

Užakalnis.

ĮVAIRIOS ŽINIOS.

DAR KASLINK BOMBŲ SIŪSTŲ 1 GEGUŽĖS.

Bombininkai siunčiant bombas pavartoję Brolių Gimbal'ų firmos žymę.

Broliai Gimbel sako, kad ta žymė buvo bombininkų tyčia pasidirbta ir jie su jais nieko bendro neturi.

Bombos buvo užadresuotos generaliam Krasų viršininkui Burleson, Darbo sekretoriui Wilsonui, Generaliam Suv. Valst. prokurorui Palmer, Komisijonierui atėivystės biuro Washington, New Yorko miesto majorui Hylan, Pensylvanijos gubernatoriui Sproul, Atėivystės komisijonierui New Yorke, F. C. Howe, New Yorko krasos generaliam teismininkui Lomar, John D. Rockefelleriui, J. P. Morgan ir kitiems. Policija veda atydzius tyrinėjimus. Manoma, kad tai Vokietijos agentų ar aidoblistų darbas.

KRASA ATPIGINS PER-SIUNTIMĄ LAIŠKŲ.

New Yorko krasos viršininkas Patten paskelbė, kad nuo 1 d. liepos 1919 m. laiškų persiuntimas bus tokia pačia kaina, kaip prieš karę: užlipinti laiškai — 2 centai nuo kiekvieno uncijos, atvirlaiškiai po 1 centą.

BEDARBĖS MAŽEJA.

Prasidedant laukų darbams Amerikoje bedarbės mažėja. Dabar bedarbių daug mažiau, negu buvo po taikos paliuobų paskelbimo. Daugiausia bedarbių yra Naujojo Anglijoj, Buffalo ir Pacifico prieplaukose. Dabar darbininkams reikia labai laikyties vienybės, kad iškovojus geresnes darbo sąlygas.

TALKININKŲ NUOSTOLIAI.

Prezidento Wilsono asmeniškas draugas pulkininkas Johnson paskelbė, kad Amerikai ir kitiems talkininkams ši karė lėšavusi 200 bilijonų doliarų.

ŠVEDIJOS KARALIENĖ BAVARIJOJE.

Švedijos karalienė iš Bavarijos neišleidžiama Švedijon. Vokietijos laikraščiai jai pataria test vakacijas Langensteino palociuose, ne toli Šveicarijos rubežiaus, bet išvažiuot neleidžia. Laukiama Vokietijos kivirčių su Švedija.

Kaip eit dirbti, tai mažutė, Kai tekėti, tai diktutė.

Patol vyčius Gabrys gyrė, Kol kišenę jų ištyrė — Su kunigais puotas kėlė, Kaip Paršaitis susivėlė.

Surinko A. J. Jokubaitis.

Naujos Knygos.

"Sandaros" redakcijai atsiūsta šios knygos:

"Tautos Vainikas" — eilių, dainų ir rdeklamacijų 175 pusl. knygelė, kaina 50 c. Parašė K. S. Karpavičius. Yra Bajoro, Tulelio, Seinio ir kit. eilių.

"Užtekanti Saulė" — patriotiškumo, meilės ir mokslo paveikslėliai, 96 pusl. Parašė K. S. Karpavičius, kaina 35 c.

"Vienuolyno Slaptybės", parašė vienuolė Mary Monk, lietuvių kalbon vertė A. 152 puslp. su paveikslais. Kaina \$1.00. Viršminėtas knygas galima gauti "Dirvoje", 7907 Superior ave., Cleveland, Ohio.

"Gyvenimo Verpetė" — 5 veiksmy iš Am. lietuvių gyvenimo. Parašė Bl. Kadagutis, išleido Literatūros, Dailės ir Dramos Draugija "Aušrelė", Worcester Mass. 77 pusl., kaina 45 c. Galima gauti "Aušrelėje", 15 Millbury st., Worcester, Mass.

Ponas Žvingilas mums prisuntė paskelbimui šias jau pirmiaus išverstas ir išleistas vėlionies F. Milašausko knygas: "Inkvizicija", 216 pusl., kaina \$1.00; "Kova su Skurdu", 50 pusl., kaina 15 c.; "Išmintigas Natanas" — drama 5 veismų, — 120 pusl., kaina 35 c.; "Kovotojas už Teisybę, Jeronimas Savanarolla" — istoriškas piešinys, 82 pusl., kaina 25 c. Milašausko knygas galima gauti pas A. Žvingilą, 26 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Visas naujas ir kitas čia skelbiamas knygas galima gauti ir "Sandaroje".

Liet. Nepr. Fondo Atskaita.

Už BALANDĮ, 1919 m.

Chicago, Ill., J. Bručas \$10.00
Newark, N. J., Po \$10.00 V. Ambrozevičius; po \$5.00 — V. Gaillunas ir M. Akialis; J. Baltakis — \$4.00; M. Truska \$2.00; po \$1.00 — J. Sidaras, J. Lukošūnas, J. Ambrozevičia, P. Lukšis, P. Faltinaitis, P. Kralikaukienė, S. Adomaitis, A. Pempė, J. Kundrotas, K. Barbalutė, J. Budėnas, K. K. Ambrozevičius ir J. Martinaitis; smulkii \$11.41; smulkios įėjgos nuo parengtų vakarų \$48.59. Viso 100.00
Binghamton, N. Y., P. Šaučiulis 5.00
New Britain, Conn., Konstantas Zumas \$29.61; D. L. K. Vytauto Draugija \$25.00; M. Cohen \$10.00; po \$5.00 — J. Jonavičius, J. Skrandžius, M. Grigutis, T. Maziliauskas, K. Čarnauskas, J. Norkevičius ir S. Juraavičius. Viso 99.61
Chicago, Ill., P. Simaitis 6.30
Thorp Wis., F. Mikolainis 5.00
Prov., R. I. J. Karpavičė 10.00
Tamaqua, Pa., A. L. T. Sandaras 47-ta kuopa 25.00
Woodhaven, N. Y., Po \$5.00 — V. Sakavičius ir J. Latvaitis; po \$2.00 — J. Tamošaitis, P. Latvaitis, K. Sunenkevičius, S. Miliauskas, J. Lenkonis, K. Lenkonis, ir N. Lenkonis; A. Sidlavičius 75 c. Viso 24.75
Steubenville, Ohio., SLA. 22-ra kuopa 15.00
Wilkes-Barre, Pa., ALT. Sandaros kuopos vak. pelnas 30.00
South Fork, Pa., po \$1.00 — J. Miknevičius ir K. Slikleivičius; po 50 c. — A. Rasimas, P. La-

monienė, X. Karnauskis, J. Streideris, J. Valukas, J. Žukas, V. Šerlakienė, V. Valukas ir K. Lamonas; P. Krividas \$1.00. Viso 7.50

Mt. Carmel, Pa., Po \$5.00 — K. Rakiškas, M. Pauza ir A. Bagdonas; po \$1.00 — J. Zerackas, M. Racukas, J. Jasikas, M. Karasavičius ir M. Ališauskas. Viso 20.00

Bridgeport, Conn., K. Krauskas \$50.00; A. Stankevičius \$55.50; Liet. Dukt. Dragpija ir J. Dumašaitis po \$25.00; — Po \$5.00 — J. Buzevičia, B. Rrazilauskas, V. Skirka, ir P. Remeikis. Viso 186.50

Phil., Pa. LNF. 19 skyr. narių mokestis 33.60
Lakeside Ore. A. Kisielius 5.00
B'klyn, N. Y., D. L. K. Mindaugio Dr-ja 100.00
Plymouth, Pa., S. Liet. A. 53 kuopa 50.00

Gary, Ind., Po \$2.00 — J. Mišunias ir M. Kamendulienė; po \$1.00 — A. Nevardauskis; po 50 c. — M. Raižis, V. Mickevičia ir V. Bluckis. Viso 6.50
W. Hazleton, Pa., Po \$10.00 — SLA. 114 - ta kuopa ir J. Marcinkevičius; po \$1.00 — A. Sadaravičius, M. Beržinskas, St. Šiugžda, B. Zakus, J. Mizaras, F. Tamošūnas ir A. Drazdauskas. Viso 27.00

Cicero Ill., F. J. Lingvenis 1.00
Detroit, Mich., K. S. Margis \$26.00; Po \$10.00 — B. Barzdevičius, Dr. J. J. Jonikaitis, S. Skiragis, J. Saplis, J. J. Krugžda ir P. Augė; po \$5.00 — S. Nbroutas, B. Jurgelevičius, A. Biskelionis, B. Biskelionis, J. Užkuraitis, S. Vaitonis, S. Miniauskas, B. Krugžda, R. Rejusunas, M. Pranaitis, J. Urbonas, K. Augė, J. Markynas, P. Butauskas, A. Savickas, K. Tauras, A. Saličkis ir J. Mitrimavičius; po \$2.00 — P. Juodvaikis, K. Pupilis, J. Šnulis, S. Grenčius, B. Dirsa, J. Palulis, P. Karalius, A. Markauskas, J. Linkus, J. Valužis, ir J. Mačėnis; po \$1.00 — J. Šnulis, A. Tamosa, J. Ligmalis, A. Luobikis, J. Gilbuda, P. Sinkavičius, J. Vainelavičienė, A. Vainelavičius, U. Ževelienė, J. Marcenis, A. Amilonis, K. Markevičius, P. Balčiunas, A. Simanaitis, O. Naritonienė, O. Durienė, J. Jonulis, V. Jonėras, P. Vasilauskas, L. Gasparavičius ir J. Rukšėnas. Per V. K. Račkausko prakalbas surinkta \$57.43.75

Chicago, Ill., Įplaukusios iš įvairių miestų aukos ir "Lietuvoje" įvairiais laikais po Naujų Metų pakvituotos 3,431.81
Philadelphia, Pa., Petro Armino Draugystė \$100.00
Mc Adoo, Pa., SLA. kuopa \$10.00; po \$2.00 — F. Baranauskas, J. Anilauškie; po \$1.00 — J. Matonis, A. Daugėla, J. Andrukevičia, S. Genis, J. Mišlius, J. Skirpstunas, S. Šeponaitis, A. Kamenas, J. Svitojus, J. Stalgaitis, St. Vičius, V. Sunskis, P. Kamerzunas, O. Kamerzūnienė, S. Krenčevičius, A. Šerkšninis, A. Vilkauskas, P. Klimas, J. Umantas, J. Išganaitis, O. Vensloviene, J. Skirpistunas, J. Stepanauskas, J. Subačius, A. Daugėlienė, ir J. Oavidiavici; Po 50 c. — P. Šileika, A. Radzevičienė, J. Glužauskas, V. Stančius, A. Šunskenė ir P. Mikelskis; Po 25 c. — J. Ažiukas, J. Dičkus ir A. Stančikas. Viso 53.75

Passaic N. J., LNF. 16-tas skyriaus nariai užsimokėjo už 4 mėnesius. Viso 16.50
Binghamton, N. Y. SLA. 200 kp. \$25.00; Po \$2.00 — O. Kliveckaitė, M. Balčėtis, J. Misevionis, A. Juškus, P. Šaučiulis, J. Brozdonis, A. Adomaitis, A. Kvietkauskas ir M. Armušaitienė; po \$1.00 — A. Stubinienė ir M. Dabravolskis. Viso 45.00
Perth Amboy, N. J., Po \$5.00 — B. Bakanauskas, V. Bagšis, K. Kalvaitis, J. Sakalauskas, ir M. Karaliavičius; Po

\$1.00 — J. Žilanskas, J. Maldonnis, L. Žilanskas, L. Žindžius, J. Joneliunas, M. Stenkevičius, J. Jankauskas, P. Čižauskas, J. Trakimavičius, A. Meškėnis, ir J. Zaveckas; smulkių \$1.30. Viso 45.30

New Britain, Conn., SLA. 4-tas apskritys 100.00
Waterbury, Conn., J. Lionas \$51.80; Po \$5.00 — P. Krugelis, V. Visockis, J. Steponaitis, A. Orintas, K. Petraitis, J. Šimkus, Razmotas, smulkių aukų taipgi \$5.00. Viso 91.80

Benton, Ill., A. Stalioraitis 5.00

Balandžio mėn. viso \$4,925.20

Nuo pradžios iki Bal. 1-mai 1919 įplaukė 62,616.42

Viso labo \$67,541.22

Nuo pradžios iki 1-mai Geg. 1919, išmok. \$46,920.22

Lieka izde \$20,621.00

LNF. Sekretorė, P. Jurgelutė, 307 W. 30th st., New York, N.Y.

SKOLA KULTURAL.

Visa tai, ką mes turime savyje geresnio, prakilnesnio, visa tai kuo mes galime pasidžiaugti, ar net pasididžiuoti yra skola kulturali. Nors tas biškį keistai skamba, bet taip yra. Kudišis vos išvydęs pasaulį, yra ant tiek netobulus, kad net nemato ar nemoka matyti to, kas aplink jį dedasi.

Bet ilgiamui jo organai pripranta prie apsiereikimų šio pasaulio, vystosi, tobulinasi ir kudišis pradeda atskirti apsiereikimus vienokios rūšies nuo apsiereikimų kitokios rūšies.

Nors kudišio organai vis vystosi ir tobulinasi, ir pagaliau kudišis tampa gana stipriai iš gamtiško atvilgio, bet jis vistiek pasilieka sioleje iš laukinis, ir išaugtų tiesiog su laukine siele, jei vyresnįjį už jį tobulinesni už jį, neauklėtų jo.

Reiškia, kad užauginus jaunuolį tobulu reikia, idant būtų kas tą jaunuolį, jau pats budamas tobulu, vesti jį prie tobulumo.

Zmonija auklėjasi praetimi. Sėnesnė gentkartė stengiasi perduoti ir peiduoda jaunesnei gentkartei visa tą, ką ji turi prakilnesnio, tobulesnio, kulturingesnio.

Sėnesnioji gentkartė stengėsi išauklėti nuo tobulinesni, kad paskui mes, sekdami jų pėdomis, tobulintume kitus.

Mus auklėjo ne tik tėvai ir giminės, bet ir visuomenė. Vien tik tėvų pastangomis negalima išauklėti jaunuolį tobulu; neuždyka išmintingį tėvai sergti savo vaikus, taip sakant, nuo blogos kompanijos.

Galų gale išėna taip, kad visa tai, ką mes turime savyje prakilnesnio, kulturingesnio, yra iš skola kulturali.

Burelis žmonių pilnai suprato, kad kiekvienas iš mūsų yra kiekvieno skolingas kulturali, ir kiekvieno yra priedėmė atsilyginti tą skolą, nes tik tada pasaulis taps tobulu.

Tas burelis suprato savo pareigas, ėmėsi organizuoti dienraštį "Lietuva" kad su šiuo galingu įmagiu atsilygintų kulturali.

Daugelis iš mus parėmė šį praklinų užmanymą ir tapo atverta didelis kultūros šaltinis — Dienraštis "Lietuva", 3253 S. Morgan st., Chicago, Ill.

Bet kad šis kultūros šaltinis tinkamai aprūpintų lietuvių dvasios kultūrinis reikalavimus, neužtenka pasigandinti tuo, ką mes atlikome, suorganizuoti dienraštį. Reikia pasistengti, kad šis kultūros spindulėlis, dienraštis "Lietuva", kaip galint daugiau pasiektų lietuviškų stubelių; reikia, kad kiekvienoje stubelėje rastųsi kultūros rėmėjas — Lietuvos Dienraščio šėrininkas.

Kiekvieno kulturingo ir mylinčio tėvynę lietuviu yra pareiga prisidėti kultūros darbe, nes tai yra atidavimas skolos kulturali.

Veikiant pavieniai, dažnai esti menkos pasekmės. Dienraštis Lietuva kaip tik ir yra tuo centru, su kurio pagelba ir mažas prisidėjimas kultūriname darbe nelieka be naudos.

Nemažai yra lietuvių, kurie darbuosi ir darbuojasi pakėlimui kultūros lietuvių tarpe; bet yra ir tokių, kurie, tartum, ko tai laukia ir negelbsti kitiems dirbti. Taip neturėtų būti.

Tuliems kai prisimeni, kad jis kiekvieno pasidarbuotų kultūriname darbe, tai jis, tartum nusigasta; daugelis, tur but, mano, kad nuo jų reikalaujama idant jie kalnus vartytų, ir nei nebando prigėlbėti darbe.

Tai būtų klaidingas manymas. Užtenka prikaltinti nors viena naują skaitytoją ir esi prisidėjęs kultūriname darbe. O prikaltinti vieną naują skaitytoją tai tik juokai. AS, nors nėsu agentas, bėgyje dviejų mėnesių prikaltinau tris naujus skaitytojus ir neturėjau jokio sunkumo.

Mēs matėme "Lietuvos" dienraščio pranešimą, kad manoma įvesti naujus dienraštinių skyrius. Tai smagi žinia. Bet norint pagerinti dienraštį, prašoma, kad mēs šėrininkai ir skaitytojai prisidėtume platinime ir rėmime dienraščio.

Jei mēs skaitytojai nors biškį prigėlbėtume dienraščio vedėjams, tai aš tikiuosi, kad užmanyti nauji skyriai dienraštyje tuoj pasirodytų. Tai gi prikaltinamba nors po vieną naują skaitytoją arba šėrininką ir kultūros darbas eis smarkiai pirmyn.

"Lietuvos" šėrininkas ir skaitytojas. P. Gužauskas.

"SANDARA"

(Buvusi "Ateitis").

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas.
Metama kainuoja (Amerikoje) \$2.00
" (Užsieniuose) \$2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą raštus.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.
KASTANTAS NORRUS, Editor.

Yearly Subscription:

In the United States \$2.00
Six months \$1.00
To Foreign Countries \$2.50
Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

266 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi būti su autoriaus parašu ir antraštu. Rankraščius Redakcija taisy ir trumpina sulig savo nuožiūra. Nefinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negražinami.

"SANDARA"

366 Broadway
So. Boston, Mass.

Vokietijos militarizmas sutriuškintas.

Kaizeriškas militarizmas galiop tapo sutriuškintas galutinai. Dabartinės Vokietijos valdžios atstovai taikos konferenc. sutiksia ant visų tautininkų patiektų sąlygų. Priėmus tas sąlygas Vokietija, neseniai buvusi stipriausia imperialstė, atsistoja eilėn antros ir net trečios klesos valstybių.

Pagal dabartinės taikos sutartį ji nustoja visų seniau užgriebtų kolonijų, teritorijų ir salų Europoje. Ji nustoja kolonijų Afrikoje, Chinijoje ir Pacifico salų. Ji atiduoda Francijai Elsas-Lotaringiją, užimančią 5600 kvadratinų mylių su jos turtingomis geležies kasyklomis.

Vokietija nustoja anglinio rajono Saar, kuri gauna Francija 15 metų.

Pagal šią taikos sutartį, kuri parašyta anglų ir francuzų kalbose ir susideda iš 80,000 žodžių, Dancigas padaromas internacionaliu uostu, Lenkijai duodama dalis Silezijos ir Vokietija pripažįsta Lenkijos, Čechoslovakijos ir vokiškos Austrijos nepriegulmybę.

Pagal šią taikos sutartį Lietuva lieka globoje tautininkų, o Nemunas nuo Gardino iki Baltiko jurų padaromas internacionaline upe. Tautininkai tokiu būdu apgins Lietuvą nuo bolševikiško teroro, o už tulo laiko Lietuva taps visiškai savystovė valstybė.

Vokietijos armija niekuomet netur viršint 100,000 kareivių. Visos Vokietijos tvirtovės, 50 kilometrų tolime nuo Reino privalo but sunaikintos. Karinis Vokietijos laivynas turi but nedidesnis kaip 6 šarvuotųjų, 6 kreiserių, 12 torpedinių laivų (be pavandeninių) su komanda ne daugiau 15,000.

Vokietija neša atsakomybę už visus karinius nuostolius. Vokietija leidžia tautininkams teist kaizerį, kuri privalo išduot Hollandiją.

Brest-Litovsko taika pa-

naikinama. Tautininkai palieka Rusijai teisę gauti iš Vokietijos visų karinių nuostolių atmokėjimą. Vokietija pripažįsta Tautų Lygą, bet tuom tarpu jon neįeina.

Darymas amunicijos Vokietijoje, jos įvežimas ir išvežimas uždrausta.

Vokietija pripažįsta Anglijos protektoratą ant Egipto.

Lietuvos prielauka Klaipėda (Memel) pereina tautininkų globon.

Bohemija gauna 382 kv. mylių didumo teritoriją, esančią tarpe Holandijos ir Liuksemburgo.

Japonija gauna iš Vokietijos Šantungsko provinciją. (Ta provincija yra Chinijoje, del to Chinija jos reikalauja sau ir kratosi nuo taikos sutarties pasirašymo).

Pasirašius taikos sutartį Vokietijos armija privalo but demobilizuota 2 mėnesių bėgyje. Karinės organizacijos Vokietijoje panaikinama. Vokietija priekintina nestatyt tvirtovių ir atsisko nuo Baltiko jurių kontrolės.

Kielio kanalas tampa internacionaliu, o Vokietijos telegrafas pereina tautininkų kontrolėn.

Taigi Vokietijos militarizmas, kuris taip žiauriai sunaikino Lietuvą ir prieš kuri drebėjo visas pasaulis — tapo galutinai sutriuškintas.

DEL PRILYGINIMŲ.

Socialistiški editorialai tirštai puošiami išsireikimais: "Tautininkai su klerikalais", "Klerikalai su tautininkais". Soc. tai rašo norėdami pasirodyt, kad ir jie veikia del Lietuvos liaudies politišku ir materialiu pagerinimū ir norėdami paslėpti tą faktą, kad didžiuma Am. liet. socialistų yra toki pat Lietuvos žmonių laisvės priešai, kaip kad klerikalai. Taigi šiame atvejuje daug daugiau logikos būtų pavartojus išsireikimus: "Klerikalai su socialistais", "Socialistai su klerikalais".

Klerikalai primeta tautininkams laisvamanybę ir del to juos su socialistais "poruoja".

Kaip didžiuma socialistų taip ir klerikalai lietuvių naudoja tik kaip įrankį savo bizniškiems tikslams. Giktikrų lietuvių tautininkų demokratų (sandariečių) principai, programos ir veikimas lietuvių liaudies labui stovi daug augščiau maskuotų lietuviškų partijų tikslų. Taigi savo "atskaluniškumu nuo lietuviško kamieno" kaip tik ir susidvynuoja lietuviški socialistai su klerikalais. Jie ir visuomeniniame veikime del Lietuvos labo beveik kiekvieną kartą savo atskaluniškumą labiau saugoja, negu Lietuvos reikalus.

Kitame "Sandaros" num. tilps įdomus Romano Karuzos laiškas iš Europos.

Sandara ir Amerikos Lietuviai.

Sandara yra įrankis kovai už lietuvių liaudies gerovę; juo tas įrankis galin-gesnis, tuo daugiau darbo gal nuveikti, — tai naturalis dalykas.

Sandaros priešai sako, kad pas juos (pas tautininkus) yra apie 15 žmonių, kurie rašo įstatus, o narių nėra. Tiesa, tveriant Sandarą reikėjo parašyti įstatus ir programas ir narių, nėsant organizacijai, nebuvo bet dabar kiekvienas daugia susipratęs Amerikos lietuvis darbininkas yra prisidėjęs arba ketina prisidėti prie Sandaros. Tai liudija skelbiamas organe narių ir kuopų dauginimasis.

Apskričiai taipgi organizuojasi. Connecticut Apskritys turėjo savo suvažiavimą gegužės 11 d. New Britain, Conn. Dalyvavo keliolika delegatų, nutarė surengt apšvietos savaitę, prisidėjo prie organo išpirkimo ir daug praktinių organizacijos auginimui. New Haven, Conn. ALTS. kuopa tą pačią dieną surengė paskeningas prakalbas. Kitos kuopos taipgi vis uoliau ir uoliau rodo savo veikimą.

Nuo sekan. num. "S." bus įvestas nuolatinis "Jaunuomenės Skyrius", "Sandaroje" pasirodys konkursiniai ir geriausių Amerikos ir Europos lietuvių rašytojų raštai.

Lietuvos valstybei tverianties sujudo lietuvių tėvynainiai visame pasaulyje. Ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros ateitis kas-kart šviesesnė.

Visi sandariečiai, visi žmonės, gerbiantieji mūsų politinės partijos idealus, vasarai artinanties, parodykite savo veiklumą vardan ALTS. partijos ir jos organo. Lietuvių ir demokratybės idėjomis šarvuotą veikimą skleiskite, kuninkite mūsų liaudyje, o mūsų darbo vaisiais didžiūsis ir džiaugsis visa lietuvių liaudis.

Šalin pataikavimai, šalin palėpinės politikos, šalin kompromisai!

Lai gyvuoja teisybė, drąsa, atvirumas ir tas pasišventimas, kurio iš mūsų reikalauja prisikelianti iš kapų, kliubų, ratelių, draugijų, bendrovių, įvairių parapijų, laikraščių ir didžiulių organizacijų kaip: SLA., TMD., ALTT., ALTS., LNF., AL. CK., ALR-KS. L.V., ir tt.

Seimą šaukia Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba ir visokios Amerikos lietuvių organizacijos, dirbančios iškovojimui Nepriegulmingos Demokratinės Lietuvos Respublikos. Seimo rengimu rūpinasi dviejų šimtų (200) Chicagos draugijų atstovai su jų išrinktu Seimo Rengimų Komitetu ir generaliu sekretoriumi priešakyje.

Kuopos arba mažosios

Bavarijos komunistų lyderis Levin tapo nužudytas. Valdžios armija užėmusi Munichą suareštavo 500 komunistų.

Paryžiuje eina gandas, kad Vokietijos delegacija gali apleist Versalių nepasirašius po taikos sutartimi. Ši delegatai jau nuytko atgal Vokietijon tarties su Ebertu.

Apžvalga.**Amerikos rusai apie Lietuvą.**

Pusiau maksimalistų rusų organas "Russky Golos", dienraštis išeinantis New Yorke, iš 12 d. geg. š. m. indėjo braižinį "Lietuvai 7,000 metų" ("istorijos pastaba"). Paskelbiama, kad Lietuva seniausioji iš visų Europos valstybių šalis. Kad ji jau buvo žymi 5,000 metų prieš Kristų. Tik 13 metašimtyje vokiečių kryžuočiai pavergė ir krikščionybę įsteigė. Vėliaus Lietuva puolė. Pirmo ji skaitės daug kultūrinė ir darbšti šalis. Lietuviai — žemdirbiai ir gyvulių augintojai. Žmonės geri, širdingi; kada ant jų kaimynai užpuoldavo, jie griežtai visi it karžygiai iškeliaudavo ant karo lauko. Jie visad buvo nepriklausomais.

Pirmutiniais Lietuvos pavergėjais buvo vokiečiai, o vėliaus Lietuvą išdraskė rusai...

Nuo spaudimų ir persekiojimų daug lietuvių paliko savo šalį ir persikėlė gyventi ant salos Gvaldelupu (Antilijų salų, prigulinčių Francijai). Daug taipgi persikėlė New Yorkan. Bet Lietuva užsilaikė ir gyvuoja iki šiai dienai.

Iš viso lietuvių pasaulyje priskoitomas į 6 milijonus. Amerikoje — 800,000.

Besirengiant prie Seimo. Daug laiko praleista tušties ginčams ir tik dabar galutinai nustatytas Visuotino Amerikos Lietuvių Seimo klausimas. Atsižvelgiant į jo būtina reikalingumą šiame tragingame Lietuvos padėjime momente, Seimas yra šaukiamas didžiausio lietuvių kolonijon — Chicago, kuri yra viduje Suv. V.

Generalis Seimo rengimo sekretorius Dr. K. Drangelis (3261 So. Halsted st., Chicago, Ill.) praneša, kad Seimui ir seiminiams parengimams svetainė jau paimta ir praneša, kad Seime dalyvaus lietuvių atstovai, be skirtumo tikiybinių pažvalgų, vyrai ir moterys lygiomis teisėmis, kilę iš visokių kraštų Didžiosios ir Mažosios Lietuvos ir čia gimę; tie sota per susirinkimus (paprastus arba ekstra) išrinkti ir įgaloti grynai lietuviškų organizuotų: kuopų, kliubų, ratelių, draugijų, bendrovių, įvairių parapijų, laikraščių ir didžiulių organizacijų kaip: SLA., TMD., ALTT., ALTS., LNF., AL. CK., ALR-KS. L.V., ir tt.

Seimą šaukia Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba ir visokios Amerikos lietuvių organizacijos, dirbančios iškovojimui Nepriegulmingos Demokratinės Lietuvos Respublikos. Seimo rengimu rūpinasi dviejų šimtų (200) Chicagos draugijų atstovai su jų išrinktu Seimo Rengimų Komitetu ir generaliu sekretoriumi priešakyje.

Kuopos arba mažosios

draugijos, turinčios mažiau 50 narių, siunčia vieną atstovą.

Draugijos turinčios daugiau narių siunčia po vieną (1) nuo kiekvieno 50 savo narių arba didesnės jų dalies.

Visokių tikiybų parapijos siunčia po tris atstovus nežiurint kiek joje narių būtų.

Centralės organizacijos, nežiurint kad jų kuopos turės atstovus, dar siunčia po tris atstovus nuo centrų.

Laikraščių redakcijos, dirbančios del Nepriegulmingos Lietuvos, siunčia po tris atstovus.

Todėl visokios organizacijos šaukit susirinkimus ir rinkite kogreičiausia atstovus seiman. Reikalaukite speciali blankų mandatams dėl atstovų nuo generalio sekretoriaus dr. K. Drangelio.

Rytinių kolonijų lietuvių privalo kaip galint daugiau atstovų pasiųsti į šį Visuotiną Amerikos lietuvių Seimą (jis bus 9, 10 ir 11 dd. birželio, 1919), kadangi jis įvyksta svarbiausia Lietuvos valstybinio atbudimo valanda ir jame kalbės ir teiks žinias apie mūsų tėvynę pirmi Lietuvos valdžios atstovai. Tokiu budu paskleistos žinios apie Lietuvą vienos savaitės bėgyje galės pasiekti visus Amerikos lietuvius, visose kolonijose. Siųskime atstovus, kad Seimas būtų kaip galint didesnis, reikšmingesnis ir galingesnis tame darbe, del kurio atlikimo šaukiamas.

Postal Telegraph - Cable Company
May 3, 1919.

Lith. National Council,
Washington, D. C.
Gentlemen:

Referring to your verbal inquiry, I have to advise that we are authorized to accept cables for Lithuania as follows: —

"Private and Commercial messages in plain language English or French now accepted for places in Latvia includes and Lithuania rate 43 cents per word from New York. Latvia includes Libau and Windau. Messages not accepted for Riga, Lithuania Kovno, Ponevej, Rosseiny, Schawly and Telschi. Cables accepted at senders risk and there will be heavy delay".

Yours truly,
G. M. Foote,
Manager.

Už kelių dienų gavom sekantį pranešimą:
The Western Union
Telegraph Company
May 6, 1919.
Lith. National Council
Washington, D. C.
Gentlemen:

In connection with your recent inquiry relative communication with Latvia and Lithuania, it is my pleasure to advise you that we are prepared to accept messages in plain English or French subject to heavy delay, for places in Latvia and Lithuania mentioned below at the rate of 46 c.

Pranešimai iš Washingtono.

Jau Galima Su Lietuva Susinešti Kablegrafu.

Tikimasi Greitai Lietuvos Krasą Sujungti Su Tarpautine Krasa.

Washingtono Valdžia Pritaeria Organizės Komisijos Ekonominavimui.

Kablegramas Lietuvon jau galima siųsti. Tad nors vienas susinešimo budas pasisekė galutinai išdirbti.

Išgavus nuo valdžios leidimą su Lietuva susinešti, reikėjo pusėtinai vargo padėti nurodinėjant, ir įtikinant kol galutinai kelias tapo atidarytas taipgi iš anos pusės.

Porą savaitių tam atgal pasirodė pranešimas, buk galima Lietuvon kabelius siųsti. Kaip tik tuo laiku mūsų darbuotasi kad bent šis kelias kuogreičiausia atdaryti, bet dar nebuvo atidarytas ir spaudon patekusi žinia buvo niekuo nepamatuota.

Taip pat visi privačių istaigų pranešimai apie pinigų siuntimą, apie susinešimus su Lietuva, apie Lietuvos Taikos Delegaciją, nepriklausomybės pripažinimą, etc., didžiuma tokių pranešimų yra niekuo nepamatuoti.

Zemiaus paduodame telegrafų kompanijų oficialius pranešimus apie kabelių Lietuvon siuntimą.

Postal Telegraph - Cable Company
May 3, 1919.

Lith. National Council,
Washington, D. C.
Gentlemen:

Referring to your verbal inquiry, I have to advise that we are authorized to accept cables for Lithuania as follows: —

"Private and Commercial messages in plain language English or French now accepted for places in Latvia includes and Lithuania rate 43 cents per word from New York. Latvia includes Libau and Windau. Messages not accepted for Riga, Lithuania Kovno, Ponevej, Rosseiny, Schawly and Telschi. Cables accepted at senders risk and there will be heavy delay".

Yours truly,
G. M. Foote,
Manager.

Už kelių dienų gavom sekantį pranešimą:
The Western Union
Telegraph Company
May 6, 1919.
Lith. National Council
Washington, D. C.
Gentlemen:

In connection with your recent inquiry relative communication with Latvia and Lithuania, it is my pleasure to advise you that we are prepared to accept messages in plain English or French subject to heavy delay, for places in Latvia and Lithuania mentioned below at the rate of 46 c.

M. J. Vinikas, pirm.

per word from Washington, D. C.

The places with which we have communication in Latvia are Libau and Windau, and the cities in Lithuania, Kovno, Ponewej, Rosseiny, Schawly and Telschi.

Thanking you in anticipation of your continued patronage, I am,

Very truly yours,

W. R. Williams,

Acting Manager.

Kas link laiškų Lietuvon siuntimo, jau buvo pranešta kad leidimas nuo Amerikos valdžios išgauta, bet dar kelias neišdirbta. Iš šios pusės yra viskas padaryta kas buvo galima ir reikalinga, dabar palieka tik Lietuvos valdžiai užbaigti pasistengiant Lietuvos krasą sujungti su tarptautine krasa. Egzek. Komitetas deda pastangas ir šiame reikale pagelbėti. Taip pat kaip ir su telegrafu, tikimės, kad ir laiškam kelias bus greitai įtaisytas.

Egzek. K. Inf. Biuras.

ĮVAIRIOS ŽINIOS.

Kapitonas Dr. Dambrauskas, kurio pavardė porą kartų buvo sužeistų karininkų suraše, pagijęs sugrįžo iš Francijos. Jis buvo "gasuotas", bet pasveiko.

Pranas Bajoras, žinomas lietuvių feljetonistas, taipgi sveikas sugrįžo iš Francijos.

Advokatas Lopatto sugrįžo iš Europos. Jis daug darbo Lietuvos naudai padarė ir per greit turėjo grįžt del klerikalinių "triksų". (Kitame "Sand." numeryje apie tai bus plačiau).

Advokatas Mostowski, pusiau - lenkiškas lietuviškų klerikalų atstovas, jau sugrįžo Amerikon. Su juom sugrįžo ir p. Česnulis, kuris vos kelios savaitės tam atgal buvo iškeliavęs iš Amerikos su kokiais tai klerikalų ar tai pavienių kunigų tikslais.

Adv. Čapinskis, soc. demokratas ir adv. **Bizauskas**, kr.-dem., atvyksta Amerikon kaipo Lietuvos valdžios atstovai. Šiomis dienomis jie pasieks New Yorką.

D-ro šliupo veikimas del Lietuvos Laisvės.

(Taša nuo 1-mo pusl.) tus mums teko regėti ir turėti rankose.

"Praėjo vos du mėnesiai, o lietuvių klausimas Didžiojoje Britanijoje gerokai pašokėjo. Šiandien turime Britanijos valdžios pusiau oficiališkai pripažintą lietuvių Legaciją arba Pasiuntinybę, kitaip tariant Atstovybę ar koku kitu vardu tą Lietuvos įstaigą nepavadinsime. Tiesa, Atstovybė pripažinta laikinai, kaip jau esame rašę. Bet visgi pripažinta. Kaip Lietuvos neprigulmybės arba laisvės klausimas išsiriš Taikos Konferencijai klausimą tai Ministerijai. Augščiau minėtus dokumen-

toj, taip bus ir su Atstovybe. Tuotarpu D-ras šliupas atsiekė savo tikslą — įkurė Atstovybę.

Tas patsai faktas, kad lietuvių Atstovybė įkurta, nors laikinai, parodo ir įkvėpia vilties, kad ta Atstovybė galės pasilikti visados, nes Atstovybė padės (jau daug padėjo) nukreipti Lietuvos neprigulmybės klausimą į gerą pusę Didžiosios Britanijos diplomatų tarpe. Nors tas padaryta vėlai, bet vis-gi reiškia daug ir geriaus nors vėlu, negu niekad. Visos paskutinės žinios apie didžiųjų valstijų (bent Amerikos, Britanijos ir Francijos) atsimešimą į Lietuvos klausimą daug gero lemia, žada laimingą ir pasekmingą Lietuvos klausimo išrišimą. Amerika, kur tiek lietuvių gyvena, tiek intelektuališkių spėkų randas, tiek daug jų tenai dar prieš karę ir labiausiai karei prasidėjus Lietuvos labai darbuotasi, Amerika yra pasizadėjusi iškalno Lietuvos reikalų nepamiršti. Turbut visų lietuvių Amerika laikyta pirmoji Lietuvos rėmėja. Bijotasi Francijos ir Didžiosios Britanijos. **Francija kelių pastarų savaičių tarpe žymiai Lietuvos pusėn palinko.** Tai patvirtina kad ir prancuzų pasiūsta Lietuvon Komisija ir tos Komisijos viršininko raportas, iš Kau-no Paryžių pasiūstas, viską kitką apleidus. Jei taip, tai Taikos Konferencija bene galės visai lietuviškai, t. y. taip, kaip lietuviškai pageidauja, Lietuvos reikalus sutvarkyti. Bet ką ištikrųjų mano Didžioji Britanija apie Lietuvą? Ji leido išskirti lietuvių Atstovybei. Bet mums rodos, sulig turimų žinių, kad Didžioji Britanija rimtai rupinas Lietuvos likimu ir Lietuvos reikalams taipgi užjaučia bent taip, kaip ir kitos valstijos, jos sąjungininkės. Britanija norėjo pažinti Lietuvos

BENO MOKYTOJAS.

Norėtų gauti poziciją prie mokymo muzikantų. Gali mokyti bile instrumentą. Mokinesis Konservatorijoje Čekijoje.

John J. Benesh,

9 Thomas Park, (21)
So. Boston Mass.

DR. L. J. PODDER

Iš Petrogrado.
GYDO SLAPTAS VYRŲ IR MOTERŲ LIGAS.

Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.
VALANDOS: Nuo 9 ryto iki 9 val. vakare.

Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.
69 CHAMBER ST., BOSTON
Telephone: Haymarket 3390.

klausimą, į jį įsigilinti, pažinti ko Lietuva verta, o visą Lietuvos liuosybės ir neprigulmybės klausimą pažinusi, rasit, manė padėti Lietuvai atsistoti ant kojų. Tuotikslu Didžiosios Britanijos valdžia, Foreign Office, užsieninių dalykų ministerija, dirba".

Važiuoju Lietuvon.

Gavęs S. V. valdžios leidimą, manau tuojaus išvažiuoti Lietuvon. Mano kelionės tikslas yra pervaziuoti visą Lietuvą, kraštas nuo krašto, kad patirti mūsų brolių vargus ir aplankyti baisios karės su-naikintas vietas.

Kas iš Amerikos lietuvių norit, kad aplankyčiau Jusų gimines ir grįždamas atgal parvežčiau laiškus nuo jų ir žodžiu papasakočiau apie jų padėjimą, tuojaus rašykite mano broliui šiuo adresu: **J. NEVIACKAS, 249 Millbury st., Worcester, Mass.** Jis suteiks Jums visas reikalingas informacijas.

Su pagarba **ANTANAS K. NEVIACKAS.**
Norwood, Mass.

PUIKUS TEATRAS

"VAGYS"

Keturių veiksmy komedija.

Ši puikų perstatymą rengia L. S. S. 162 kuopa.
SUBATOJE,

24 D. GEGUŽIO-MAY, 1919 METU,

Lošimas prasidės 7:45 v. v.

Lietuvių Salėje,

Kampas E ir Silver st., So. Boston, Mass.

BOSTONIEČIAI! Pirmą kartą turėsite progą pamatyti gražią komediją "VAGYS", ir drąsuolį žydelį ir miegantį sargą ant sargybos. Visus užkviečia **Rengėjai.**

INSTEIGTA

1919 METAIS

Progress Shoe Mfg. Co., Inc.

95 Spark St.

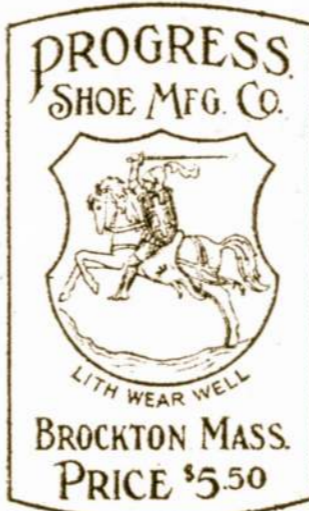
Pirmas Lietuviškas Avalų Fabrikas

IŠDIRBEJAI

Vyriškų

\$9.00

Visi mūsų

Avalų

\$7.50

Avalai yra

Su virš paduota "Stampa"

Saugokis apgavikų. Avalai be šios stampos nėra mūsų dirbti. Mes išdirbam vienuolika "stylių" avalų, ant trijų lastų. Krautuvininkai yra kviečiami atsilankyti bile laiku fabrikon ir palikti užsakus del rudeninių "orderių". Neužilgo bus gauti katalogai. "Sempalai" jau padaryti.

Eagle "Mikado" Pencil No. 174

sudėti po tuziną į susineramas dėzes ir po 6 tuzinus į storos popieros dėzes. Parsiduoda kožnoj krautuvėj už 5c. vienas arba tuzinas už 50c. Šešių kantų, gražiai nupalieruoti, geltonai nudažyti, su geriausiu raudonu gumu gražiai apšodytu. Mikado yra aukščiausio išdirbimo pašeliai, turinti geriausį specialiaškai sudarytą alavą, kuris labai lygiai rašo ir ilgai nenusidėvi Yra paskirstyti į Penkius laipsnius: No. 1 Minkstas, No. 2 Vidutinis, No 2 1/2 Vidutiniai Kietas, No. 3 Kietas, No. 4 Extra Kietas, del Knygvedžių. Tai yra geriausi pašeliai naudojimui del abelnų reikalų.

EAGLE PENCIL COMPANY, 703 EAST 13-th ST., NEW YORK CITY. (23)

Dr. M. V. Casper

(KASPERAVICIUS)

Lietuvis dentistas.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12:30 dieną,
nuo 1:30 iki 6 p. pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
425 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 27.

DR. J. MARCUS

Gydo chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.

11 PARMENTER ST.,

BOSTON, MASS.

Tel. Richmond 668

VALANDOS:

Nuo 9 ryto iki 9 vakare.

Kitas ofisas, 490 Blue Hill ave.,

ROXBURY, MASS.

VALANDOS:

nuo 8 iki 10 ryte;

nuo 9 iki 10:30 vak.

Viskas ką galima pasakyt apie soda crackers.

NATIONAL BISCUIT COMPANY

J. P. Tuinila

50,000 naujų didelių katalogų laikrodžių, deimantų, šliubinių žiedų ir tt. siunčiam į visas dalis svieto už 25 c. stampų. Musų katalogas Jums aiškiai pasakys vertę ir gvarantiją, mažiausio daikto. Labai naudingas važiuojantiems į Lietuvą,

nes tai vienintėlis tos rūšies katalogas lietuviškoj kalboj pasaulyje. Užlaikom didelę krautuvę ir duodam ant išmokescių lengvomis išlygomis. Liberty Bondsus primam pilnoj jų vertėj ir užmokam nušimtį iki ratos.

J. P. Tuinila

822 Washington St., Boston, Mass

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirsite pas mus, sučėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždėka.

H. CABITT,

100 SALEM ST.,

BOSTON, MASS.

DRAUGAS NELAIMĖJE!

* Mainieriai, mechanikai, audejai, fabrikos ir siap visokie darbininkai, dirbant viđių ir lauke, yra amžini draugai

PAIN-EXPELLER

Jau suvirš penkios-dėsimys metu kaip šita piuki gyduole yra vartuojama su geriausiomis pasekumams. Išgydymai rama tizmo, skausnu krutineje, šonose ir ramensye, neuralgijos, strėnu diegim, šalčio ir kosulio.

Neapsigauk pirkdamas pigius vaistus didelėse bonkose. Reikalauk geriausiu. Kuomet pirkti Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKA.RA, valsaženklis ant bakstuko. 35 centai ir 65 centai ir bonkų. Gaukiamos visose aptiekose, ar tiesiog is laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO., 74-80 Washington St., New York, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

NEWARK, N. J.

Lietuvių kariuomenę
Beorganizuojant.

Lietuvos didvyriai užėmė frontą per 260 mylių ilgumo ir stumia prieš atgal su visa savo išgale. Kaip ilgai jiems seksis, tai nežinia, bet galime spėti, kad jie reikalauja paramos iš mūsų amerikiečių. Lietuviai kareiviai, kurie buvo Francijos laukuose, gali lengvai suprasti, kokią vertę turėtų Lietuviai Kareiviai nuvažiuavę iš Amerikos į Lietuvą.

Gerbiamas skaitytojas gali žinoti gan gerai, kad Amerikonoj tarpe Francijoje radosi tukstantai Amerikos lietuvių. Tie lietuiviai pagelbėjo tą karę išlaimėti alijantams, nes jie tikėjosi neužilgo matyti Laisvą ir Neprigulmingą Lietuvą.

Jų rimtumą, narsumą ir pripažįsta kiekvienas amerikonas kareivis. Amerikonoj spauda ligišiol nepripažino tą stiprumą, kurį Lietuviai parodė kuomet jie buvo karės laukuose, — bet Amerikos karininkai, kurie kariavo petys į petį su Lietuviais, viską matė savo akimis, ir šiandien grįžtant iš Francijos tie amerikonoj atiduoda didžiausią garbę Lietuviams.

Dabar randasi dideli būriai jų pačių lietuvių, kurie gatavi važiuoti į Lietuvą. Jų tarpe yra tokių, kurie buvo sužeisti Francijoje, ir kurie turėtų gauti ilgą pasilsį, bet jie nežiori jokių "pasilsių", nes šiandien jų broliai šaukiasi jų pagelbos.

Lietuviai ir Lietuvaitės, ką jūs sakot?

Tokia dvasia randasi tikro Lietuvos širdyje.

Siškim mūsų didvyrius į Lietuvą, idant jie galėtų pagelbėti mūsų pavargusiems broliams, kurie nuo seniai veja neprietelių iš mūsų žemėlės. Aukokim kiek kas galėdami. Raskim visus prisidėti prie šio darbo.

Organizacijos, draugystės, kuopos, rateliai, visi prisidėkit prie šio veikimo. Vincas Vaškas, rašt., 71 Warwick st.

Apie liet. žemės Banko pinigus.

Kai kuriems nariams gavus užkvietimus dalyvaut gegužio 14 d. Lietuvos žemės Banko seime, Newarko ir aplinkės šerinkai sujudo. Mat daugumai šerinkų minėti užkvietimai pasirodė maž-daug neaiškūs, ir jie kreipėsi prie L. Ž. Banko Newarko Skyriaus, klausdami paaiškinimų. To Skyriaus valdyba, neturėdama laiko kiekvienam atskirai aiškinti, matė reikalingu to darbo atlikimui sušaukti visų L. Ž. Banko Newarko skyriaus narių susirinkimą. Tasai susirinkimas įvyko gegužio 4 d. 1919 m. ir jame atsilankė, be Newarko narių, dar is Harrisono ir Kearney, iš viso apie 100 narių.

Susirinkimą atidarė L. Ž. B. Newarko Skyriaus pirmininkas A. Trečiokas, paaiškindamas įvykusio susirinkimo tikslą. Jis taipgi buvo išrinktas susirinkimo pirmininku, o A. Pempė — sekretorium.

Buvo aiškinama, ką reiškia "Proxięs" ir nurodyta, kaip jas išpildyti. Kadangi seimas šaukiamas darbo dienos ryta, tai buvo permatyta, kad maža dalis darbininkų galės seimam nuvykti. Todėl ir buvo paklausta, kas galės seime dalyvauti. Pakėlė rankas vos tik dešimtis žmonių. Besvarstant įvairius reikalus, nekuriu L. Ž. Banko šerinkai išsireiškė, jog šis seimas šaukiamas su tikslu, kad L. Ž. Banko šerinkai išsireiškė,

jog šis seimas šaukiamas su tikslu, kad L. Ž. Banko pinigus perduoti naujai susitvėrusiai Amerikos Lietuvių Pramonės Bendrovei. Užgirdę šerinkai apie tokį sumanymą, pradėjo karštai kalbėti apie tą dalyką ir visi išsireiškė, kad tokiame pinigų paskyrimui yra priešingi. Po to buvo paduotas įnešimas: Seimui nedavė jokių būdu nuskirti L. Ž. Banko pinigų naujai susitvėrusiai Bendrovei, jeigu L. Ž. Banką manoma likviduoti. Šis įnešimas buvo priimtas vienbalsiai.

Talpinami šiuos nutarimus nemanome kenkti L. Ž. Banko reikalams, bet tik trokštame apsaugoti savo indėlius ir kitus paraginti, idant pasistengtų apsaugoti savo ir mūsų pinigus.

Šių dalykų galutinam ištyrimui ir suteikimui reikalingų paaiškinimų, susirinkimas uztvirtino komitetą iš dviejų narių, kuriuod ir įgalinti pasirašyti po šiuo atsišaukimu.

L. Ž. Banko Newarko Skyriaus valdyba:

A. S. Trečiokas, pirm.,

319 Walnut st., Newark, N. J.

A. Pempė, Sekretorius,

314 Walnut st., Newark, N. J.

P. S. Kun. J. Zilinsko pranešimo kas-link L. Žemės Banko šerinkų suvažiavimo geg. 14 d. negalėjome įdėti, kadangi per vėlavai gavome. — "Sand." Red.

CHICAGO, ILL.

Iš moksleivių judėjimo.

Lietuviai moksleiviai netik mokinasi, bet ir visuomenės darbą veikia. Liet. Moksli. Seivienijimas Amer. leidžia savą organizacijos reikalams ir moksliškams raštams organą. Bet, kada da jaunutė ir silpna iki šiol buvo organizacija, kai neturėjo oficialiai leidžiamo žurnalo. O tik turėjo "Naujienose" užvardytą skyrių "Moksleivių Kalbė". Žinoma, ten nedaug ką galėjo patalpinti, o raštų rasdavosi net perdaug.

Pastaruojų laiku kilo Moks. Susiv. Am. sumanymas įsteigti savo oficialų žurnalą, kaip moksleivių organą pašvęstą moksleiviškams raštams ir dailiajai literaturai.

Sumanymas bus paskelbtas laikraščiuose, idant prisidėtų visi moksleiviai prie bendrų ir įsteigtų vieną bendrą moksleivių organą, kurio dar iki šiol nebuvo. O šiaip moksleiviams labai paranku turėti kokiam nors laikraštyje kampą, kur jų raštus užverčia tarp apgarsinimų. Turėdami -gi savo organą, moksleiviai rašinė iš savo profesijos kokius nors moksliškų straipsnius, kurie neš visuomenei šokią-tokią naudą. Abėnai tokis žurnalas supažindins visuomenę su abėlu mokslu.

Tai, tikimasi, kad pasekmės bus neblogos.

Lietuvių Moksleivių Sus. Am. 1-mosios kuopos buvo susirinkimas 3 d. gegužės, kuriame drg. A. Simkus medicinos studentas, skaitė referatą. Drg. V. Simkus labai aiškiai ir rimtai išdėstė savo temą: "Apie džiova", ir veikmę ir pasekmes.

Paskui tęsėsi ilgas klausimimas bei buvo duodami klausimai prelegentui, kuriuos jis atsakė.

Prie L. M. S. A. 1-mos kuopos prisirašė vienas jaunas moksleivis, kuris padaugino moksleivių skaičių.

Moksleiviai savo susirinkimuose parengia paskaitas, referatus ir šiaip programus.

Linkėtina gero pasisekimo moksleiviams.

Mokinys.

WATERBURY, CONN.

Central. Kom. Skyriaus reikalas.

Beveik metas laiko kaip čia gyvuoja A. L. C. Komiteto skyrius. Nuo susitvėrimo dienos, iki sausio mėnesiui š. m. skyrius augo gana sparčiai: kiekvieną mėnesį taip, kad sausio mėnesyje narių buvo 117 ir pinigų pasiūta į Centrą \$144.00. Gi nuo sausio mėnesio jau apsiereikė puolimas, nes kovo mėn. jau paisyta centrui vos \$57.50c. Kame-gi priežastis? Galbut galima daryt išvedimą, kad vėlesniu laiku pradėjo siausti be darbės. Taip, tas irgi daug pakenkė. Bet svarbiausioji priežastis tai mūsų pačių ir valdybos apsilėidimas. Pavyz. ateina susirinkimo diena ir niekad nebuna garsinama. Jeigu tą dieną buna kas parengta kitoj svetainėj, tai čia jau susirinkimo nėra: ateina nariai, o svetainė uždaryta. Taip atsitiko bent 3 kartus bėgyje šių metų. Žinoma, tas puldo narių energiją.

Vėliausiame skyriaus susirinkime tas buvo permatoma ir pasikalbėjus likosi nutarta susirinkimai laikyti taip: nuo gegužės mėn. bus lakomi 3-čia nedėlios vakarą 7 v., J. L. Šviedos dr-jos svetainėje. Todėl gerbiama nariai malonėkite patėmyti šį pranešimą.

Sekantis susirinkimas įvyks 18 d. gegužės. Prašomi visi nariai atsilankyti. Prie to labai pageidaujama, kad atsilankytų ir svečiai.

Aš nenoriu aiškinti viršminėto skyriaus tikslus, nes aš gerai žinau, kad Waterburiečiams yra gana aišku ir suprantama. Aš pilnai tikiu, kad bus pradėtas darbas energingai varyt, ir mūsų darbo vaisiai greit pasirodys, nes parėmimas iš visuomenės buvo pirma, bus dabar dar didesnis, nes pinigų lietuvai šiandien reikia daug, negu pirmiaus.

Dar kartą širdingai kviečiu viss, kam tik rupi Lietuvos ateitis ir jos laimė, prisidėti prie to burio, kuris moka mėnesines mokestis sulgy išgalės, kad bent kiek nors sumažintų vargus mūsų brolių anapus jurių.

A. M. Ai—nis.

CAMBRIDGE, MASS.

Šv. Juozapo Draugystė pripažino "Darbininką" šmeižiku. — Polskas kunigas egzaminuoja lietuvius apie vėlykinės atlikimą. — Gegužinės išskilmės.

Draugystė Šv. Juozapo yra viena iš didžiausių ir įtekmingiausių draugysčių visame Cambridge. Turi narių apie 600. Ta draugystė surengė koncertą ir pakvietė gerb. M. Petrauską su "Gabija". Koncertas buvo vienas iš puikiausių; žmonių buvo apie 1200.

Klerikalai duko iš piktumo, kam tas darbas buvo ne jų. Jie per "Darbininką" apšmeižė drstę ir patį kocertą niekino, kaip kad visus prakilnius dalykus niekina, o tik brostvy biznį giria. Draugystė, pamačiusi tokias melagingas žinias "Darbininke", labai užpyko. Išrinko teismo komisiją iš 12 vyrų, kad išistų dalyką, su koku tikslu "Darb." ir jo korespondentai rašo melagingas žinias apie Šv. Juozapą Drg. Gegužės 6 d. buvo viršminėtos draugystės susirinkimas, Ne kalto Panos M. Jijos Prasidejimo bažnytinėj salėj. Teismo komisija išdė savo nuosprendį ir draugystė patvirtino, kad "Darb." su savo korespondentais yra šmeižikai. Katalikų lyderis p. Adomavičius iš So. Bostono pasakė, kad "Darbininkas" daugiau niekas nėra, kaip tik šlamštas. Kunigas tą visą girdėdamas negalėjo ilgai išskentėti susirinkime, kaip 5 minutes, ir greičiausiai leidos namo...

Dabar taip-pat Jaunuomenės Draugystė tapo apšmeižta per

"Darb." Jaunuomenės drstė yra pažangi. Visada remia tautiškus reikalus. Tarpe narių pradėjo kilti didelis neužigandėnimas ir neapykanta prieš "Darbininką" ir jos korespondentus.

Jaun. Dr-stės turėjo buti prakalbos balandžio 27 d. Prakalbų rengimo komisija buvo klerikalai. Kada prakalbos turėjo prasidėti, tada svetainės dženitorius pareikalavo, kad prakalbų rengėjai pristatytų paliudijimą nuo polsko kunigo, kad jie yra geri katalikai, ir yra atlikę vėlykinę spaviednę! Kadangi jie negalėjo parparodyti, kad "vėlykinę" yra atlikę, tai dženitorius neįleido į svetainę ir prakalbos neįvyko.

Geg. 4 d. buvo socialistų apvaikšėjimas 1 Gegužės. Kalbėjo p-lė Z. Puišutė. Dainavo Laisvės Choras. Garbė p. Simanavičiui už mokėjimą daili išlavinti ir vesti chorą. — S.

ANSONIA, CONN.

Parengimai ir pamokslai.

Bloga, kuomet žmogus atsilikęs nuo progreso pats nieko naudingo neveikia, bet ir kitiems kliudo. Taip yra su mūsų kun. V. Bukavecku: jis bažnyčioje rėkia, šaukia kad komitetas neišduoda atskaitų. Well, nēr ką padvint kunigui: jis neina į visuomeniškus susirinkimus, del to nežino kas ant svieto dedas. Jis apšmeižė netik vietinį komitetą bet ir Šv. Antano Draugystės narius, kad tuli iš jų nelaižo kun. rankos, bet apsišvietė ir savo protu gyvena.

Laike pamokslų mūsų kunigas vardais ir pavardėmis "garbina" nepatinkančius asmenis. Jau parapijonai kunigą pradeda vadint bolševiku, kad ne Dievo žodį skelbia, bet tik keikiasi lyg koks senbernis.

Pirmą dieną Gegužės įvairių tautų prakalbose lietuviškai kalbėjo p. P. Auštra. Parengimas pavyko.

Bal. 27 d. čia buvo du koncertai: vieną surengė parapija, kitą LSS. kuopa.

Gegužės 4 d. buvo koncertas su prakalbomis. Kalbėjo p. Šimutis, o ant galo mūsų kunigas apie aukas. Vienas iš minėtų klerikalų kalbėtojų panašiai pasakė: "Fondų vienyt negalima, nes katalikai turi apie \$112,000.00, o tautininkai gal tik \$10,000.00. Tautininkai ir kunigus netiki, tai kaip gi galima su jais vienytis arba į bendrą seimą važiuoti".

Tai matote, kaip griaua bendrą darbą klerikalai.

A. Ulevičius.

LOWELL, MASS.

Perka L. A. B. šėrus.

Geg. 4 d. čia kalbėjo p. F. J. Žuris ir p. N. Radavičius aiškinti Liet. Atst. B-vės reikalus. Apsišvietę žmonės supranta Lietuvos Atstatymo reikalus, bet tamsunai sako: "Čia buvo kooperacija ir subankrutino, tai ir ta bendrovė negal but tvirta." Mat žmonės nėra pribrendę manyti, kad Lietuviai gali varyt didelį ir pasekmingą biznį. Ponas Radavičius vietiniams biznieriams davė gerų patarimų. Pridera padėka vietiniam kunigui, kuris davė salę prakalbos. L. A. B-vės šėrus pasipirko: B. Vitkauskas, Borisas, J. Zibris, St. Saulėnas, M. Andriuškevičius, St. Zakarauskas, Kučinskas, Rusiucius. Salėje tik 3 žmonės pirkė šėrus, o kiti pirkė įgaliotiniui, p. Rudavičiui, ypatiška atsilankius. — J. J. S.

L. A. B. Prakalbos.

Geg. 5 įvyko Liet. Atst. B-vės prakalbos. Kalbėjo p. F. Žuris, Progress Shoe Mfg. Co. knygvėdys iš Montello ir p. M. Radavičius, L. A. B-vės atstovas iš Waterbury, Conn. Abu kalbėtojai gerai nupiešė del ko lietu-

SCHENECTADY, N. Y.

Prakalbos.

Mūsų kolonija yra atsižymėjusi savo duosnumu ir rėmimu lietuvių reikalų. Dar ne taip seniai kaip vietinis veikėjas Juozas G. Max surinko pusėtinai del Neprigulmybės Fondo, dabar vėl jam ir kitiems pavyko gaut kemiką P. J. Žurį kalbėti apie "Mūsų dabartines pareigas". Geg. 3, 2 v. p. p. jis nupiešė svarbą dabartinio Lietuvos ekonominio judėjimo ir jo rėmimo, prakalbose su tikslu kad perškandinti, vienok-gi nieko nesakė, Kad ir buvo keletas bolševikų nes kalbėtojo faktai, darodymai ir iliustracijos buvo tokios aiškios, kad net mūsų rėksniai nedrįso kabintis. Po prakalbų J. G. Max tapo išrinktu L. A. B-vės įgaliotiniu ir pavyko sutverti L. A. B-vės kuopa. Prisirašė 8 nariai su 70 šėrų, o kiti padavė pavardes del 40 šėrų. Prakalbos paliko didelį įspūdį, nes dar pirmą syk teko išgirsti tikrai mokslišką prakalbą.

Zeminio Rojaus Karalius.

NAUGATUCK ir U. C., CT.

Aukos Liet. Raud. Kryžiui.

Atšilus orui žmonės pradėjo darbuoties. Bal. 27 d. tapo sušauktas visuotinas susirinkimas Raudonojo Kryžiaus reikalų apsvartymui. Dalykų vedimu sutvertas komitetas iš keturių ypatų: K. Vaičiulis — pirm., M. Masonis — rašt., J. Griška — antr. rašt., Juozas Sonta—kas.

Susirinkusieji energingai parstė Raud. Kr. reikalus ir nutarė, kad kiekvienas aukautų. Jolėrinės tuoj pasipylė.

Tą patį vakarą Lietuvos Dukterų Draugystė turėjo koncertą ir taipgi apsvarstė Liet. Raudonojo Kryžiaus reikalus. Koncertas buvo puikus, dalyvavo daug vietinių ir iš aplinkės.

Naugatuck ir Union City lietuviai Lietuvos Raud. Kryžiaus reikalams aukavo sekančiai:

K. Vaičiulis 20 dol.

Po \$5.00 aukavo: J. Santos, M. Feudaitis, K. Zenkus; Po \$2 aukavo: F. Jancius, J. Pocius, A. Mažeika.

Po \$1. aukavo: A. Bukšnūtė, O. Kamaitienė, A. Androkaičiūtė, F. Geratauskas, A. Jančiuvienė, J. Končaitis, F. Vilkas, K. Alzberikis, M. Norvaisienė, J. Tamošauskas. Ona Malazinskas, A. Jasiunas, M. Liusienė, M. Burakauckienė, A. Valencius, B. Jasiunas, J. Karabacukas, J. Suckunas, J. Butvilas, J. Petrauckas, J. Glinskas, K. Budrevičius, K. Simukas, K. Cibekas, S. Svibonas, A. Svibonas, A. Simukas, P. Masonis, V. Bačišis, V. Jecevičia, J. Masonienė, M. Masonis, Lietuvos Dukterų draugija aukavo \$10.

Viso tą dieną suaukauta \$93.00. Yra gera pradžia, dabar reikia rimtai darbuoties.

—Alavietis.

UTICA, N. Y.

Geg. 7 d. 7 val. v. čion kalbėjo p. P. J. Žuris, L. A. B. atstovas. Žmonių prisirinko apie 150, kaip visur taip ir čion randasi visokių partijų, bet kalbėtojas taip gerai nupiešė "Mūsų Dabartines Pareigas", kad net nuo kalbėtojo išsitarimo, "mūsų akstinuoti bolševikai" tylėjo. J. Russas tapo išrinktas įgaliotiniu. Aleks. Kaušas, Anastazija Kaušas, Juoz. Barisas ir keletas kitų tapo nariais naujos kuopos L. A. B-vės. Čion buvo raginama kun. Vanago kad visi lietuviai rašytusi prie LA B-vės.

Utioje randasi apie 680 lietuvių, kurie seniaus buvo po įteikme lenkų, bet dabar ir čion lietuvystė apsiereikė. Utikiets.

— F. K.

Vokiečiai Lietuvoje.

Iš viso ko galima buvo pastebėti, kad vokiečiams labai reikalingi rusų valdžios ypač caro pinigai. Kad išgavus juos iš gyventojų okupacijos valdžia Lietuvoje apskelbdavo laikas nuo laiko, kad nuo pažymėtos dienos nebebus mainomi rusų pinigai ant "Oster-Ostų". Gyventojai skubiai mainė rusų pinigus, atiduodavo juos už pusę kainos. Stebėtina tas, kad tuo pačiu laiku, kada oficialis bankas duodavo už mūsų rublį vieną markę (50 kapeikų), ant biržos duodavo už rusų rublį 65 — 70 kapeikų "Ober-Ost".

Galima stačiai pasakyti, kad įvedimas Lietuvoje "Ober-Ost" vastliutos veltui perpylė pusę Lietuvos kapitalo į Vokiečių kišenes.

Kas gali suskaičyti visus nuostolius, visas sąsaras, kurias vokiečiai pridarė Lietuvos piliečiams!

II.

Kada buvo paleistas obalsis po visą pasaulį apie apsišprendimą mažųjų tautų, burys lietuvių — inteligentų Vilniuje padavė raštu vokiečių kariškai Okupacijos Valdžiai reikalavimą leisti sutverti Lietuvoje šalies atstovybę.

Vokiečiai, norėdami pasirodyti prieš pasaulį, kad jie irgi pritaria idėjai "tautų apsisprendimo", sutiko ant to ir leido sušaukti Vilniun viso krašto atstovybę, bet jokių rinkimų tai atstovybei leista nebuvo. Vietiniai įžymesni žmonės nurodė vokiečiams visuose apskrčiuose kandidatus į busimąją seimą ir vokiečių apskrčių (kreisų) viršininkai kaikiuriams iš tų kandidatų išdavė leidimus važiuoti Vilniun į Seimą. Tokiu būdu susirinko Vilniuje iš viso 240 atstovų, kurie iš savo tarpo išrinko Prezidiumą iš 4 narių: iš Prezidento (p. Smetonos), dviejų vice-prezidentų (d. r. Šiaulio ir kun. A. Staugaičio) ir sekretoriaus (J. Šerno).

Vokiečių augščiausioji kariškioji valdžia Lietuvoje patvirtino išrinktą Lietuvos krašto Tarybą ir jos prezidiumą. Tai buvo pirmutinis Lietuvos tautiškos valdžios mazgas, kuris jokios faktiškai galės neturėjo, nes ant tiek tik galėjo susinešinėti su kraštu, ant kiek vokiečių valdžia leido tai. Vokiečių valdžios rankose pasiliko viso krašto administracija, geležinkeliai, telegrafas, telefonas, ir tt.

Manė nuraminti Lietuvius. Vokiečiai, leisdami sutverti Lietuvos krašto Tarybą, turbūt, tikėjosi, kad tą Tarybą darys visą, ką vokiečiai panorės, bet jie griežtai apsiriko, nes Taryba nuo pat pradžios iki galui stovėjo grynai ant tautiško ir krašto labo pamatų ir į jokių kompromisų su vokiečiais eiti nenorėjo.

Taryba pradėjo reikalauti iš vokiečių pripažinimo neprklausomos ir savistovės Lietuvos. Vokiečių gi valdžia davė aiškiai suprasti, kad ji laukia nuo Lietuvos prisidėjimo prie personalinės unijos su Prūsija. Matydami tai, kad Lietuvos Taryba nelinksta prie personalinės unijos su Prūsija, vokiečių valdžia pradėjo piršti tokią pat uniją su Saksonija. Taryba davė aiškiai suprasti, kad ant jokios unijos ji nesutiks ir griežtai memorandumu pareikalavo pripažinimo savistovės ir nepriugulmingos Lietuvos su sostapičiu Vilniuje.

Prasidėjo pertraktacijos, kurios tęsėsi gan ilgai. Taryba norėjo tame klausime siųsti delegaciją Berlinan, bet vietinė vokiečių valdžia jos neišleido iš Vilniaus. Abelnai sakant išvažiuoti iš Vilniaus užsienyn ne tik paprastiesiems piliečiams, bet ir Tarybos nariams buvo labai sunku. Bet vis-gi pasisekė pasiųsti Berlinan delegaciją ir įvairiais būdais paremti Lietuvos nepriugulm. klausimą.

Kaizeris pasirašė.

Vasarą 1918 metų buvo gautas manuskriptas su pačio kaizerio parašu, kuriame buvo pripažinta savistovė ir nepriklausoma Lietuva, tik kai kurios valdymo šakos buvo paliktos nustatymui pertraktacijų ekliu tarp abiejų valdžių.

Priespaudą padidino.

Pripažinus Lietuvą savistove ir nepriklausoma valstybe, vokiečių Valdžia vis-gi neatsisakė laukus prisidėjimo prie personalinės unijos su Saksonija, bet Lietuvos Taryba nenorėjo nieko apie tai ir girdėti. Supratę tai vokiečiai, pradėjo Lietuvą kaip galima labjaus spausti: rekvizicijos pasidarė kuo aršiausios, buvo užginta visai važinėti geležinkeliais, sustabdyti laikraščiai ir tt. Padėjimas kasdiena ėjo blogyn. Kraštas pradėjo bruzdėti ir nerimastauti.

Iš to atžvilgio buvo atidėtos neapribuotam laikui sumanytos visoje Lietuvoje iškilmes iš priežasties pripažinimo savistovės ir nepriklausomos Lietuvos. Vokiečiai buvo labai tuomi užinteresuoti, kad tos iškilmes įvyktų kuogreičiausia. Matomai, jie norėjo pasirodyti prieš visą Europą ant kiek Lietuva laiminga po vokiečių valdžia, kad kelia iškilmes. Tam tikslui viskas jau buvo prirengta: išdirbtas ceremonialas, išrinkti iš visos Lietuvos atstova ir tt. Buvo manoma laike tų iškilmių iškelti Vilniuje ant Gedimino kalno Lietuvos vėliavą. Bet Taryba, matydama, kad pripažinimas iš vokiečių pusės nepriklausomybės ir savistovybės Lietuvos ne tik ką nepalengvino Tarybos ir krašto padėjimo, bet dar tas padėjimas kasdien eina blo-

gyn iš priežasties nesidėjimo Lietuvos į uniją su Saksonija, matydama tai, Taryba atidėjo iškilmes neapribuotam laikui, kas dar padidino vokiečių aršumą. (Daugiaus bus).

Vienybe yra raktas į pasisekimus.

Kuomi, gerbiamašis skaitytojau tu mieruoji laikraščio pakilumą, gerumą, naudingumą?

Zinoma, kad atsakysi jog tai tas laikraštis pakilus, geras ir naudingas, kuris visuomet skleidžia geras idėjas ir pasistengia jas praveisti gyvenimui. Tas laikraštis geras, kurio skaitytojai beskaitydami kas kartas darosi pakilnesniais, laimingesniais, geriaus mokančiais gyventi. Tokis laikraštis yra "Lietuva" dienraštis. Bet kaip gi jį skaityti, kaipgi dalyvauti toje šeimynoje, kuri tobulinasi?

Tam reikalinga tapti "Lietuvos" bendrovės dienraščio šerinku. Užtenka užsimokėti dešimtį dolerių, kad būtų tos bendrovės nariu.

Zinote gerai, kad laikraštis bujoja tik tai tuomet, kada prie jo prisideda vis didesnis ir didesnis skaičius skaitytojų ir šerinkų.

Kiekvienas centas įdėtas į "Lietuvos" dienraštį yra kaip ir ta sėkla, kur iš mažytės išauga ir paskui maitina visus. Bet tik tai reikia draugiškumo.

Draugiškumas laikraštėje yra vienas svarbesnių dalykų. Ir ne tik tai kraštį, bet ir visur, kur tik tai draugiškumas, viskas žydi, viskas gerai klostasi. Be draugiškumo, be susidraugavimo negali gyventi ne tik tai mažos draugystės, bet ir valstijos. Ten valstija stipri, kur yra draugiškumas. Ir už tai visur tveriasi draugystės. Tik tai draugystės kelia gyvenimą, kelia kultūrą, kelia viską, kas yra kilimu, progresu ir pažanga.

Jei tik per susidraugavimą viskas galima, tai kaipgi kitaip gali būti su laikraščiu. Pilna harmonija tik tai tuo met kada yra draugiškumas tarp redaktorius ir administracijos ir skaitytojų. Tik jier... susidraugavus, galima "kalnus vartyti".

Kaipgi susidraugauti? Tam nieko negali būti lengvesnio. Reikia tik tai būti pilnateisiu nariu "Lietuvos" dienraščio bendrovės. Bendrovės nariai yra pirmiausiai ir svarbiausiai draugais gero laikraščio. Jie gali laikraštį pagerinti, jie gali jį išplatinti, jie draugais yra redaktorius, jie nurodo ko truksta, ko reikia. Reikia visiems draugiškai dirbti.

Tai gi delei bendro gero kiekviete visus pirkti šerus "Treasury Stock", kurie eina ant pagerinimo "Lietuvos" dienraščio. Yra geriausia proga pasitarnauti kulturali. Ir netik šerai tai galima padaryti, bet ir prikabinant naujus skaitytojus.

Pagaliaus jus esate tais, kurie nau dosis tais pagerinimais. Tai gi ar nereikia gi gerinti viską, kad paskui naudotis?

Visuose reikaluose linkni pagerinimo "Lietuvos" dienraščio rašykite: "Lietuva", 3253 So. Morgan st., Chicago, Ill.

LINKĖJIMAI "LIETUVAI". Juozas Saunoras, iš Rochester, rašo: "Prisiūniu vieną naują prenumeratorių ant ištisų metų. Taip trumpu laiku negalėjau daugiau pasidarbauti. Tai dėkingiausia dirva dirbti del lietuvių, užrašant "Lietuva".

K. Gauronkas iš Detroit, Mich. rašo: "Be tokio šviesaus dienraščio, kaip "Lietuva" juk gyventi negalima. Kasdien skubinuosi iš darbo namon, nes žinau, kad rasiu "Lietuva" namie."

T. Tačiulaskas, išdinkas Ukėsu dr-stės Springfielde, Ill. rašo: "Aš pakėliau mus draugystės susirinkime, kad reikia "Lietuva" paimti organu. Ir ką jūs manote? Didžiama narių tuojaus emė sumokėjo pinigų ir pasiliko "Lietuvos" skaitytojais. Zino jau žmonės, kad be dienraščio šiuose laikuose negalima apsieiti".

Juozas Zekonis iš Westfield, Mass. rašo: "Aš kaip "Lietuvos" šerinkas ir skaitytojas pagedaui, kad nors "Lietuva" dabar yra pilna, bet būtų gerai, kad būtų joje dar daugiau mokslišku straipsnių. Zengiant per slenkstį į Nepriugulmingą Lietuvą, turime įžengti apšviestais. O tik "Lietuva" tegali apšviesti. Taip gi išreiškiu didžiausią padėką už straipsnius, kaip "Memorandumas". Juos aš esu net išsikirpęs ir laikau kaip dokumentus.

DAKTARAS

A. F. CHRISTIAN

401 Marlborough St.

(Netoli Massachusetts ave.)

BOSTON, MASS.

VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryte.

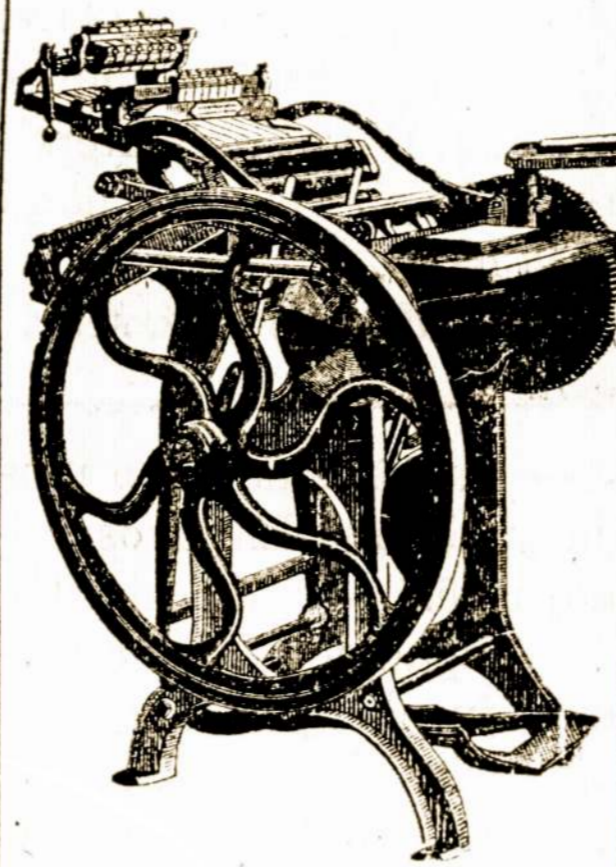
Nuo 2 iki 5 po pietų, nuo 7 iki 9 vakare.

(Šventadieniais ir nedėliomis tos pačios valandos).

401 Marlborough St.

(Netoli Massachusetts ave.)

BOSTON, MASS.

AR ŽINOTE?

Jeį žinote, bus gerai; — o jei nežinote, tad įsitęmykit šiuos dalykus—

KAD —

"Sandaros" Spauštuvė yra įtaisyta moderniausiaisiais įtaisymais — spausdinimo mašinomis ir kitais visais reikalingais įrankiais.

Spauštuvės statrašo skyrius turi geriausia modernišką statymo mašiną ir ganėtinai įvairių ir įvairaus punkto raidžių. Taipgi "Sandaros" vedėjai nuolatos daro neskupias išlaidas darpirkimui įvairiausių reikalingų įrankių atlikimui gražaus spaudos darbo.

Turi but suprasta, kad jei spauštuvė turi savo tikslų darbų išleisti gražiai sulgy dailės skonio, tad it medžiaga — gera popiera ir gerus juodylus — duoda; taipgi darbų padirbimą labai atydziai prižiurima.

"Sandaros" leidėjai ir vedėjai samdo — užlaiko gerus darbininkus spauštuvinkus, kurie turi tinkamiausį išsilavinimą savo amate ir todėl moka gražiai darbus padirbti.

Užsakymai sulgy su-tarto laiko išpydomi be jokio užvilkinimo.

TODĖL —

Mes gauname užsakymus nuo įvairių draugijų, organizacijų ir įvairių biznierių iš daugumos miestų ir miestelių. Už darbo saunaus padirbimą, mes prie apmokesties gauname pagerimo ir padėkos žodį. Tas yra geru pasilidijimu "Soros" spauštuvei.

Bet už vis geriausiai paliudijimu mums pasitar-nauja tas, kad mūsų spauštuvė čia ant vietos Bostone, kur yra kelios kitos spauštuvės — mūsų konkurentės — nuolatos gauna užsakymus dirbti šaunius darbus dailės draugijoms — jų teatrliams vindintojams įvairias mifikas, programus — taippat net ir amerikų dailės draugijoms. Visi Bostono žymus progresyviski biznieriariai mums duoda darbus! Įvairioms draugijoms mes esame darę ir darome eiles konstitucijų, vakarų ir prakalbų apskelbi-mų ir kitokių įvairiausių darbų.

NEBRANGIAI —

Mes imame už darbus, nors tiesa ir į pigumą netikime. Gražus, geras darbas ima laiką jo atlikimui ir duodama gera medžiaga — lėšuoja pinigą. Vienok mes neturėje mums išmetinėjimų, kad mes ką "apluptume". Tas reiškia, kad žmonės duodant mums darbus yra pilnai patenkiami mūsų kainomis taippat gerai kaip ir atlikimu jų užsakymų.

Organizacijos, Draugijos, Knygų Leidėjai ir Biznieriariai!

Jeį Jūs turite spaudos darbų — jei jums reikalinga geri spauštuvinkai ju atlikimui, "Sandaros" Spauštuvė gali Jums darbų atlikti kotinkamiausiai.

Su užsakymais kreipkitės šiuo antraštu:

"Sandaros" Adm.,

366 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 52015.

Kankles

Siųsk vieną dolerį prenumeratos "Kanklėms", po vardu: "Kanklės — Trett Metal" ir jas pilnai gausi gegužės mėnesyje.

"Kanklės" už 1917 m. \$1.50
"Kanklės" už 1918 m. \$1.50
"Girių Karalius" opr. \$3.00,

bet iki 1 d. birželio papiginta kaina — \$1.50 už knygą.

Rašyk:

Mikas Petrauskas,

769 Broadway,

So. Boston, Mass.

Savaitraštis "Dirva"

pradeda eiti nuo vasario 21 dienos ir po tam eis reguliariškai kas savaitė. Formatas pasilieka kaip buvo ir bus posenovei 8-ių puslapių, 12 point raidėmis, tai yra didesnėmis, kaip pirma buvo, aiškesniais skaitymui ir supratimui mūsų skaitytojams. Kolei kas pasilieka po senu antrašu, o apie persikraustymą skaitytojams bus pranešta. Kaina metams — \$2. Pusei — \$1. Pažiūrėjimui num. dovanai.

"DIRVA"

2004 St. Clair av. Cleveland, O.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkiškas

DANTŲ DAKTARAS

Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.

176 Harrison ave., Boston, Mass.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas. Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.

321 Hanover st.,

Boston, Mass.

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgijai gaminami.

J. Mathus.

344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

"Akiu Specialistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatvių. South Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,

So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD

Lietuviška pavardė buvo

Vincas F. J. Kavalaiuskas

315 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiais sulig vėliausio "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka košnam žmogul. Žemos kainos — darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors, K. Plioplis, A. Samokaitis sav. 278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausius barberius, pridaboju švąrą, skutame ir karpame visokiomis madomis — kaip kas nori.

Turiu švąrą pirmos klases pirtį ir galima išsimaudyti.

224 W. Broadway, So. Boston, Mass.

VIENINTELIS LAWRENCE

Kriaučius

kuris pabaigęs Rutes sistemos kirpimo mokyklą. Labai gražiai daro drabužų vyrams ir moterims iš gerų audėklų ir pigesne kaina negu kitur. Tai gi reikia užteikti ir persitikrinti — o visuomet busit užganėdinti. Kreipkitės šiuo antraštu:

P. VALIULIS.

42 1/2 Haverhill st.,

Lawrence, Mass.

Tęsingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, artie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolių gali gaut kokios tik pasaulį yra vartojamos. Galit reikalaut per lais-kus, o aš prisiūsiu per expresą.

K. ŠIDLAKUSAS

Aptiekos ir Svaltelokas

226 Broadway, kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS. Telephone South Boston 21014 ir 21013

Bell Phone Dickinson 396 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvos Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas:

Nuo 9 rito iki 5 po pietu

Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P.M.

Nedėliomis iki 4 po pietu.

Nusipirk Mosties

TAI BUSI GRAUZUS! Ją išdirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepki veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir prašina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėutės 50 c. ir \$1. Pinigus galit siųsti ir stamponis.

J. RIMKUS

P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

Vietos žinios.

Liet. Atst. B-vės
Prakalbos nusisekė.

Nedėdienio vakare, geg. 11 d., š. m., lietuvių nuosaviam visuomeniniam name, buvo Lietuvos Atstatymo B-vės prakalbos, taipgi tuo pačiu laiku ir tame pačiame name, kitoj salėj buvę ir moterų progresiščių prakalbos. Vienok nepaisant to, kad žmonėms atsilankiusiems tuo pačiu laiku ir toj pačioj vietoj buvę napatogu išgirst dvejus prakalbas... Nepaisant ir to, kad nedėdienio vakare pobažnytinėj salėj bažnytiniais žmonėmis buvo surengtas "spektaklis", (rodos, bene veikalas "Genovaitė" buvo afišuojama); ir nepaisant pasitaikiusio biaraus oro, kas trukdė žmonėms atsilankyti, visgi L. A. B. prakalbos nusisekė pusėtinai gerai. Suisrinkusiųjų buvo neperdidelis būrys, bet daugiausiai interesantai Lietuvos atstatymo klausimu ir interesantai pramone.

Kalbėjo ir susirinkimą vedė žinomas pramonininkas K. Jurgeliūnas, L. A. B-vės atstovas; Chemikas P. J. Žuris, LAB. organizatorius ir vedėjas skyriaus Brocktone (rengiamos čeverių dirbtuvės) ir svečias, gerai žinomo veikėjo D-ro Šliupo sunus, Keistutis Šliupas, Wisconsin Universiteto Fizikos instruktorius. Visų kalbos buvo pašvęsta beveik grynai menamos organizacijos - firmos atsiėkimui ir siekiamų tikslų aiškiniui. Taipgi, kad tie tikslai bus naudingi prie atstatymo Lietuvos ir naudingi patiems besiorganizuojantiems komercijos pamatais. Akeijų-šerų parduota visas pluoštas. Paskelbta, kad už \$1400.00. — K.

Fotografas - Lakunas
Lietuvįs sugryžo.

Panedėlyje, gegužės 12, "Sandarą" aplankė Vincetas Velžis, kuris seniaus turėjo fotograf. studiją Providence, R. I. ir karės metu tarnavo armijoje irgi su savo amatu kaipo lakunas - fotografistas. Sugrįždamas iš Francijos atsivežęs įvairių įdomių "souvenirs" — karių nuotikių fotografijas - paveikslus. Studiją atidaryti mano Baltimore, Md. Geriausios kloties!

"Gabija" auga.

Visiems matomas "Gabijos" veikimas dailės srityje ir del to "Gabija" gauna daug rėmėjų, publika skaitlingai lankosi parengtuose vakaruose, ji visada turi užtektinai gabijų aktorių.

Trijų mėnesių bėgyje prie "Gabijos" prisirašė: M. Dulckė, A. Sruobis, A. Lutkevičius, B. Baleišis, A. Goštautas, P. Sitavičius, V. Lopatas, S. Bražiukas, S. Petronis, T. Lekavičius, M. Kulbiutė, L. Zableckaitė, O. Baltušitė, S. Marmakiutė, E. Plekavičienė.

Daug gabijiečių sugryžo iš S. V. kariuomenės, kurie vėl pristoję prie dailės darbo.

Dauguma gabijiečių studijavę muziką ir dainavimą, del to gerai gali teatrus sulosti.

"Gabija" stato teatrą "Vestuves" birželio 7 d. Prie to puikaus darbo jau pilnai priėmę artistai ir choras. Tėmykite apgarsinimus.

"Gabijos" dainų repeticija bus seredoj ir ketverge vakarais. P. Zokaitis, Prot. rašt.

Keistutis Šliupas, Madison, Wis. universiteto profesorius, lankės "Sandaros" redakcijoje. Bostone jis praleido kelias dienas, o paskui išvažiavo į New Yorką per Worcester, Mass., New Britain ir New Haven, Conn. Gerb. K. Šliupas, po pasilsiui vėl važiuoja profesoriatui. Jis visur pataria lietuviams energingai rengties į Vis. Am. Liet. Seimą, kuris bus 9, 10 ir 11 d. birželio Chicagoje.

Leonas Stasiulis, darbštus sandarietis, jau Bostone. Francijoje matė daug vargo, bet sugrįžo diktas ir sveikas.

Kazimieras Žibikas sugrįžo iš Francijos.

Gerb. Jonas ir Ona Kerdiejai gegužės 16 d. išvažiavo iš Bostono savaitei laiko. Jie pasisvečiavę New Yorke ir Philadelphiaje sugrįžs ir vėl ims "Sandaros" štabe energingai dirbti.

CAMBRIDGE, MASS.

Gegužės 11 d. buvo prakalbos Lietuvos Atstatymo Bendrovės. Kalbėjo prof. K. Šliupas ir p. J. Kerdiejus. Parduota 35 šėrai. Oras buvo blogas, per tai ir publikos buvo tik 132 ypatos.

Liet. Uk. Dr-jos pranešimas.

Atsibuvusiame L. Uukėsų Dr-jos susirinkimė 24 d. balandžio likosi nutarta permaintyti mėnesinius susirinkimus iš trečio nedėdienio į trečią ketvergą kiekvieno mėnesio. Sekantis susirinkimas atsibus ketverge, 15 d. gegužės, 7:30 v. vakare, Lietuvių Salėje. Visi nariai užprašomi pributi, nes yra daug svarbių dalykų apkalbėjimui. Taipgi užprašomi ir tie, kurie nori prisirašyti prie L. U. Dr-jos.

M. Mockapetris, sekr.
279 Bolton st.,
So. Boston, Mass.

Lietuvių Svetainė bus:

Gegužės 17 d. Vyčių šokiai; 18 — Ukėsų Kliubo prakalbos ir L. Y. P. S. L. prakalbos; 20 — Anglų susirinkimai; 21 — L. Sunų ir Dukterų Drg. sus.; 22 — Kriaučių Unijos sus. ir "Gabijos" repeticijos.

P. Bolys, manager.

L. U. Dr-jos Prakalbos.
Lietuvių Ukėsų Dr-ja

rengia dideles prakalbas nedėlioj, 18 d. gegužės, 7:30 v. v. Lietuvių Salėj. Kalbės adv. F. J. Bagočius. Ateikite visi. Tapigi bus priimami nauja nariai.

M. Mockapetris, sekr.

— Tautininkai savo partiją augščiau Lietuvos reikalų iškėlė, — sako klerikalai. Nepadyvinu klerikalams: jų partija taip dideliai skiriasi nuo Lietuvos reikalų. Bet juo augščiau tautininkų partija, tuo augščiau kyla Lietuvos reikalai, nes tautininkų partija yra grynai Lietuvos reikalų apgynimo partija.

***

Mūsų amžiaus laikas,
Tai gyvatos saikas.

PRANESIMAS.

Lietuvos Atst. Bendrovės įgaliotinis p. N. Radavičius, lankysis Mass. kolonijose idant sukėlus kapitalą Lietuvos atstatymo darbams. Prie šito svarbaus darbo kviečiami visi veikėjai į pagelbą. N. Radavičius lankysis:

Gegužės mėnesyje:

Fitchburg, Mass., 15, 16, ir 18 dienomis.
Gardner, Mass., 19, 20 ir 21 dienomis.
Hudson, Mass., 22, 23, ir 24 dienomis.
Maynard, Mass., 25, 26 ir 27 dienomis.
Malboro, Mass., 28, 29 ir 30 dienomis.
Worcester, Mass., geg. 31 ir birželio 1, 2 ir 3 dienomis.
Butų geistina, kad veikėjai stojantieji talkon praneštų inž. P. J. Žuriui, Y. M. C. A., Brockton, Mass.

UMAI reikalingas Gaspadorius Montellos Kooperacijos Krautuvi. Reikia kad būtų susipažinęs su Grosernės ir Bučernės vedimu. Kreipkitės prie:

J. Slapkauskas,
31 Bunker ave.,
Montello, Mass.

Siaudines skrybeles pradės nešioti Gegužės 15 d.

Užprašo visus vyrus atsilankyti, kurie norite gražią šiaudinę skrybelę pirkti.

C. P. YURGELUN,
377 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytai iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Liberty Bondsus priima
už pilnus \$50 dolerių.
L. A. B-vės atstovas,
P. Bartkevičia,
877 Cambridge st.,
E. Cambridge, Mass.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVE

Svarbi žinia iš Lietuvos.

Įgaliojimas nuo Lietuvos valdžios.

Paskola Lietuvai yra būtina reikalinga.

Pirkite Lietuvos Atstatymo Bendrovės

šėrus — paremsite Lietuvą atstatyti.

Laivai taisomi ant Baltiko ir Nemuno.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė gavo teleg-

ramą nuo Liet. Valdžios atstovo Londone,

K. Čepinskio, kurioje praneša, kad Lietu-

vos valdžia įgaliojo sukelti paskolą Ame-

rikoje ir garantuoja už indėtus žmonių pi-

nigus. Raštu paliudijimas, kaip tik bus

gautas, tai tuoj ir bus perduotas. Telegra-

ma sekančio turinio: —

"Lietuvos valdžia prašo sukelt paskolą Amerikoje. Pinigai lieka Amerikoje apmokėjimui už tavorus. Sėklų nereikia. Lietuvos valdžia garantuoja, kad tavorai nebus išsiųsti iš Lietuvos. Raštiškas įgaliojimas ir garantija yra pasiūsta mums ir bus perduota. Gegužio 1 d. Lietuvių atstovai išvažiuoja A merikon.

(Pasirašo)

K. ČEPINSKIS."

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ senai rengiasi prie sukėlimo pas kolas ir tam tikslui organizuoja L. A. B-vės kuopas, kurios ateityj galės but komitetais sukelti paskolą Lietuvos valstijai. Taigi skubėkime tvirti kuopas, nes neužilgo bus reikalinga didelis darbas atlikti.

Lietuva jau atskirta nuo Lenkijos.

Lietuva jau atskirta nuo Lenkijos. Rubežiai lenkams, nors negalutinai, bet jau praversti. Lenkams per dau duota Gardino gubernijos ir kitų pakraščių. Bet dar nėra galutina ištarmė. Anglai paduoda skirtingus ru bežius lenkams nuo Taikos Konferencijoje apspręstų. Sulyg kitų žinių, tai Latvija ir Ilgaunija pridėta prie Lietuvos. Bet tai žinios abejotinos. Tik svarbu vienas, kad Lietuvos Nepri gulmybė užtikrinta.

LIETUVOS ATSTATYMO B. DARBAI EUROPOJE.

Jau mūsų atstovas ROMANAS KARUŽA baigia vesti sutartis su Skandinavų laivų linija ir Liet. Atst. B-vės laivai tuojau pradės vaikščioti tarpe Kauno ir Klaipėdos ir tarpe Skandinavijos, Anglijos ir Klaipėdos ar Liepojaus.

AUDINYČIOS LIETUVOJE.

Lietuvos valdžioje esančių žmonių yra didžiausiu nōru, kad Lietuvoje Lietuvos Atstatymo Bendrovė tuojau stengtųsi pramone užsiimti ir pirmiausia audinyčias steigti. Daug žmonių iš Lietuvos prisizada prie šios pramonės. Šis užmanymas tuojau bus kunijamas Lietuvoje.

Paskola Lietuvos valstybei.

Jau šis klausimas galutinai išrištās tarpe mūsų atstovo R. Karužos ir Lietuvos valdžios Lietuvoje. Paskolinama \$1,000,000 markių.

REIKIA DAUGIAU PINIGŲ.

Lietuvos Valstybei reikia daug pinigų. Užvedimui pirklybos ir pramonės atstai tvmi reikalinga kelių milijonų dolarių.

Sudarykime mes, Lietuviai, šiuos pinigus. Lietuvos Atstatymo Bendrovė šiemet nori vieną milijoną dolarių. Dėkitės į Lietuvos Atstatymo Bendrovę, nes tuom pargelbėsite Lietuvai atsistatyti!

Visi lietuviai, kaip vienas stokime savo kraštą atstatyti!

Stodami į L. A. B. pasiperkate šerų. Šėras \$10, bet negalima pirkt mažiau, kaip 5. Už įdėtus pinigus mokama dividendai (nuošimtis) ir nemažiau kaip 4 nuošimčiai. Šėrai kyla savo vertėje. Klauskite informacijų šiuo adresu: —

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVE,
(Lithuanian Development Corporation)

320 Fifth Ave.,

New York, N. Y.